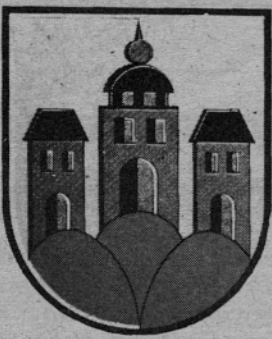

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

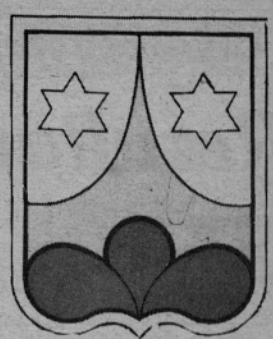
Leto XVII
Številka 12
December 1987

NOVICE

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

LJUBNO

GORNJI GRAD

SZDL — tribuna mnenj

S programsko volilno sejo so delegati Občinske konference SZDL Mozirje zaokrožili štiriletno mandatno obdobje v tej najbolj množični frontni organizaciji. V zelo bogati razpravi so delegati iz krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij in društev odkrito spregovorili o svojih vsakodnevnih problemih, nerešenih vprašanjih in težavah. Prav nič niso izbirali besed, ko so obsojali nakopičene napake, ki se dogajajo v naši družbi in ki pri ljudeh vse bolj povečujejo kritičnost in nerazpoloženje, ki marsikdaj prehaja že v malodušje.

Predsednik OK SZDL Mozirje Zdravko Novak je kritično ugotovil, da je v Socialistični zvezi še premalo poguma in učinkovitosti pri uresničevanju dogovorjenih stališč, vse preveč danih obljub ostaja neizpolnjenih. Zato se bo SZDL še bolj borila za demokratičnost in odprtost, več bo prostora za ustvarjalnost, pripravljenost za delo, strpnost v razpravah in doslednost pri uresničevanju sprejetih dogovorov.

Cilj SZDL v mozirski občini je celoten razvoj naše občine od Soteske do Gneča do Črničva in Logarske doline in čim enakomernjši razvoj vseh krajevnih skupnosti.

Na seji so govorili tudi o gospodarskih tokovih v naši občini, ki so ohrabrujoči, kar pa nas ne bi smelo uspavati, saj se razmere lahko spremenijo čez noč. Zelo kritično so delegati spregovorili o razmerah v kmetijstvu, ekologiji in še nekaterih drugih problemih.

Ker mandat predsedniku in sekretarju OK SZDL Mozirje še ni potekel, so volili le del pred-

sedstva OK SZDL Mozirje. Tega sedaj sestavljajo: Zdravko Novak — predsednik, Tomaž Križnik — podpredsednik, Rajko Pintar, Anton Boršnak, Miran Bele, Franc Trbovšek, Ana Kokovnik, Betka Gabrc, Franc Boršnak, Peter Širko, Marija Bezovšek, Jasna Miklavc in Mara Trainik.

Na seji so sprejeli programske smernice. Te izhajajo iz vloge SZDL, ki mora postati še bolj odprta in akcijsko učinkovita pri reševanju nalog, ki jih narekujejo družbenopolitične in ekonomske razmere.

Seji so prisostvovali tudi član predsedstva RK SZDL Slovenije Borut Šuklje, predsednik MS SZDL Celje Filip Bešković in predsednica OK SZDL Slovenske Konjice Marija Poličar.

Rajko Pintar

Ob Dnevu republike je 238 prvošolčkov iz naše občine prejelo pionirske rutice in kapice. Tako so vstopili v pionirske vrste. Na vseh šolah so jim pripravili lep sprejem pa tudi na pogostitev niso pozabili.

Resolucija še v osnutku

Že v mesecu oktobru smo v Izvršnem svetu pričeli s pripravami na snovanje nalog in ciljev, ki jih bomo morali uresničiti v letu 1988. Vendar so na višjih nivojih zlasti v skupščini SFRJ, teklo najširše razprave za umiritev inflacije, za stabilizacijo gospodarstva za usklajitve porab in cen, za realnejši tečaj dinarja ter realnejše obresti. Priča smo bili tudi spremembam v ekonomskem sistemu zlasti na področju zakonodaje.

Tako je osnutek občinske resolucije v družbenoekonomskem razvoju za prihodnje leto nastajal še v času, ko še vedno niso znane vse tehnične rešitve za izvajanje programa ukrepov zvezne vlade. Opozarjamo vse

zavezanke za izvajanje tega dokumenta, da bo potrebno nekatere materialne okvire razvoja menjati oz. jih do faze predloga tudi uskladiti.

Kljub vsem spremembam, nejasnostim v izvajanju ekonomske politike, nekaterim nedorečenostim, pa vendarle vemo, da stojijo pred nami za prihodnje leto številne naloge in aktivnosti zapisane v srednjeročnih planskih dokumentih, ki jih moramo z najširšo mobilizacijo vseh subjektivnih sil v združenem delu, kot tudi kot občani v krajevnih skupnostih, nadaljevati in uresničiti.

Kot prva naloga se nam pojavljajo vse nedokončane, a začete naloge v letu 1987. Nadalje se nam odpira področje izvajanja programov v krajevnih skupnostih in priprave na IV. samoprispevek.

Na gospodarskem področju načrtujemo nadaljnje povečanje industrijske proizvodnje za 5%, ob tem bosta največje povečanje dosegli DO: Gorenje GLIN Nazarje in Gorenje MGA Nazarje. Istočasno pa bodo tekli programi prestrukturiranja proizvodnje v TOZD Kovinarstvo Ljubno, TOZD Kemija Mozirje, Iskra Feriti Ljubno in Gorenje GLIN Nazarje.

Na področju kmetijstva se ob nakopičeni problematiki kaže nadaljnja 1% rast kmetijske proizvodnje, kar precej zaostaja za srednjeročno načrtanimi planskimi cilji. Nadaljnji

učinki za povečanje na tem področju so močno odvisni od ukrepov v kmetijski politiki, ki jo bo opredelila država, od nas samih so odvisna le prizadevanja, kako se bomo uspešno ukrepom prilagajali v občinskem prostoru.

Področje razvoja turističnega gospodarstva načrtuje večji turistični promet v družbenem in zasebnem sektorju za 2%, kmečki turizem za 11%. Posodobljen bo hotel Planinka v Ljubnem. V izboljšanju turistične ponudbe pa se uspešno vključuje tudi obrtna sekcija turizma pri obrtnem združenju.

Z oživitvijo trgovske ponudbe v naši občini se bo promet povečal za 5%. Nove trgovske lokale bodo odprli v Gornjem gradu (ZKZ Mozirje), v Ljubnem ob Savinji (Savinja Mozirje) in v Mozirju adaptacija blagovnice in železnice ter brezcarinska prodajalna (vse Savinja Mozirje).

Na področju drobnega gospodarstva si bomo prizadevali za povečanje enot drobnega gospodarstva za 1,5%, kjer bo našlo dodatno zaposlitev 2% delavcev. Izpolnitev kooperacijskih odnosov pa morajo nadomestiti dolgoročnejši dohodkovni odnosi s skupnim prevzemanjem tveganja. V tem letu bo izdelan tudi akcijski program za nadaljnji razvoj te gospodarske dejavnosti v občini Mozirje.

Razvoju družbenih dejavnosti se nakazuje nadalnje ohranjanje obstoječega obsega dejavnosti z racional-

nejšimi organizacijskimi pristopi pri izvajalcih teh dejavnosti. V osnovnem izobraževanju, zdravstvu, socialnem skrbstvu in otroškem varstvu bomo skrbeli za nemoten razvoj, ob tem da se bodo ostale dejavnosti neminovno morale prilagoditi dohodkovni moči našega gospodarstva.

Na stanovanjskem področju bo izpadla blokovna gradnja v Ljubnem, ker ni dovolj interesa za odkup stanovanj, sredstva pa se bodo prekanalizirala v adaptacijo podstrešnih stanovanj v Radmirju, Mozirju, Nazarjah in na Gorici. Tako se bo stanovanjski fond povečal za 8 solidarnostnih stanovanj.

Največji problemi se nam nakazujejo na področju cestnega gospodarstva. Sredstva za večje rekonstrukcije so preskromna, tako bomo lahko zagotavljali le še vzdrževalna dela, obnovili nekatere mostove in del namenili za boljše cestno signalizacijo.

Posebne naloge nas čakajo na področju urejanja prostora in varstva okolja. V tem letu moramo sprejeti in uskladiti prostorske sestavine dolgoročnega in srednjeročnega plana. Z novo prostorsko organizacijo za urejanje prostora pa si obetamo hitrejšo izdelovanje zazidalnih načrtov in s tem možnosti za nadaljnjo izgradnjo tako v družbenem kot tudi v zasebnem sektorju.

Osnutek Resolucije za prihodnje leto je skupščina prejela od predlagatelja in bo v javni razpravi vse do konca januarja 1988. V tem času pa pričakujemo tudi vse dobronamerne pripombe, ki bi lahko doprinesle k našemu nadaljnjemu razvoju.

Dobovčnik Darja

Ob devetmesečju brez izgub

V celjski regiji sta ob devetmesečju le dve občini poslovale brez izgub. To sta Mozirje in Slovenske Konjice.

Kljub zaostreni ekonomski, tržni in finančni situaciji se torej nadaljujejo uspešni trendi gospodarjenja v naši občini, ki se kažejo predvsem na področju količinskega obsega proizvodnje, izvoza in uvoza ter zaposlovanja. Posebej rast količinskega obsega proizvodnje je v primerjavi z republiko zelo ugodna, saj je v občini ob devetmesečju v primerjavi z letom poprej dosežena 7,8% rast, v republiki pa le 0,3% rast. Tudi izvozni rezultati so ugodnejši kot pa v

prejšnjih obdobjih. Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva se je izvoz povečal za 50,3% (od celotnega izvoza v naši občini ga je 92% usmerjenega na konvertibilno območje), uvoz pa se je zmanjšal za 5,5%. Tako je bila zunanjetrgovinska bilanca na področju gospodarstva občine Mozirje pozitivna.

Rajko Pintar

Posodobitev proizvodnje v MGA

18. december 1987 bo eden izmed datumov, ki bo z velikimi črkami zapisan v ne še tako dolgi zgodovini enovite delovne organizacije Gorenje — MGA Nazarje. Tega dne so na svečan način zaključili 1. fazo razširitve in posodobitve proizvodnje. Kakšen je pomen investicije za nadaljnji razvoj delovne organizacije kakor tudi za vso mozirsko občino, najlažje je ponazorimo s podatkom, da bo že prihodnje leto omogočeno 25% povečanje fizičnega obsega proizvodnje, 14% povečanje produktivnosti in 31% povečanje izvoza.

V sestavljeni organizaciji združenega dela Gorenje so se celovito lotili vlaganja v nove investicije. Osnova za investiranje so strateški razvojni cilji Gorenja. V letošnjem letu so se odločili na 12 novih investicij, štiri pa so še na rešetju.

Med največjimi investicijami je prav naložba v MGA Nazarje, saj je ta delovna organizacija danes ena najbolj uspešnih in urejenih delovnih sredin v sistemu Gorenja. Njeni izdelki se lahko merijo z katerikoli sorodnimi izdelki po svetu, tako kvaliteta pa jim odpira vrata na najbolj zahtevnih trgih. MGA Nazarje je največji izvoznik v mozirski občini in na tretjem mestu v sistemu Gorenja. Kar 94% izvoza gre na zahodni konvertibilni trg.

Paleta izdelkov, ki jih proizvajajo v MGA Nazarje je široka, saj proizvajajo električne mešalce, tehnične, električne

stroje za rezanje, kavni mlinček, varilec vrečk, priključke, podstavke, stenske ure in budilke.

V naslednjem letu bodo dali na trg dva nova izdelka — mini sesalec in kuhalni jaja.

1. faza investicije je po lanskim cenah vredna 3,4 milijarde din. Z njo so že sedaj

pridobili prostore za 2. in 3. fazo investicije, kar takoj pa bodo odpravili nekatera ozka grla v proizvodnji. Zelo pomembno je, da je bila investicija končana dva in pol meseca pred predvidenim rokom.

Strokovnjaki so izračunali, da se bo investicija povrnila že v treh letih.

Rajko Pintar

Našim občanom želimo
v letu 1988
osebnega zadovoljstva
in uspehov!

Družbeno-politične in delovne organizacije, Skupščina občine in njen izvršni svet, Samoupravne interesne skupnosti in uredništvo Savinjskih novic.

SN objavljajo

SZDL — tribuna mnenj

Utrinek s programsko volilne seje

Hlevi se praznijo

Kam nas je pripeljala kmetijska politika

Nov računalniški sistem v Glinu

Ob otvoritvi novega AOP centra

»Iskali so majhne živalice«

Odmev z Biološkega inštituta Jovana Hadžija

Pavli Trogar Bloudkova nagrada

Prireditve v Nazarjah je zelo lepo uspela

Bili smo v osrčju Amerike

Potopis zgornjesavinjskih alpinistov

Kocbek kot pisec

Zanimive prilike in reki

Za naslednjo številko pripravljamo

Kaj bodo lahko počeli otroci med počitnicami

Stran

1

2

3

4

5

7

8

Ob novem letu

Kar je bilo dobrega v letu 1987 upam, da nam bo ostalo v spominu in bomo na tiho izražali želje, da bi se ponovilo, oplemenitilo, izboljšalo in nas ohrabilo. Rast industrijske proizvodnje, izvoza in nekaterih ekonomskih kazalnikov s tem pa tudi osebnih dohodkov, mnoge manjše in večje pridobitve po posameznih krajevnih skupnostih, so dokaz dela, odrekanja, pripravljenosti in enotnosti naših ljudi — delavcev, kmetov in vseh občanov.

Zato je le redke človek, ki se ne bi veselil svečanega in lepega trenutka in uspehov. Kdo se ne bi veselil novega leta in bil z mislijo in željo na strani bolj poštenega, bolj radodarnega, manj krivičnega, bolj zdravega in manj napetega prihajajočega leta 1988.

To so naše skromne želje, to so želje otrok in naše celotne skupnosti. Ob toplih stiskih rok in izrečenih željah ne bomo pozabili na našo poštenost, prijateljstvo, skromnost, vestnost, solidarnost in hrabrost tudi v sedanjih težkih gospodarskih, političnih in ekonomskih krizah. Ostanimo enotni, složni, solidarni do naše doline, do ljudi.

Žal pa je mnogo stvari, ki jih gre čimprej odpraviti, če se jih sploh da. Pri tem mislim na pojave nezadovoljstva v posameznih delovnih organizacijah in posebno še kmetov proizvajalcev tržnih viškov zaradi neekonomskih cen in velikih cenovnih neskladij, velike in neustavljive inflacije, vse večjega zaostrovanja in poglabljanja gospodarske krize in vedno pogostejših neuspešnih birokratskih posegih pri poskusih spreminjanja stvari na bolje...

Je morda pred nami leto velike preizkušnje, stresnitve, dela, poenotenja. Ali bomo že končno prenehali delati napake, katere so nas pripeljale do stanja, v katerem se nahajamo.

Našo zavest, enotnost, solidarnost za dolino, otroke in napredek bomo občani Zgornje Savinjske doline izkazali na IV. referendumu o samoprispevku. Upamo in želimo, da bomo referendum uspešno izvedli, kar zavisí od nas samih ob prepričanju, da se na tuj račun ne bomo mogli razvijati, niti dobro živeti.

Bomo znali prisluhniti ljudem, bomo znali prisluhniti mladim, izkoristiti mlade prodorne kadre, dati prednost znanju in stroki.

Prepričan sem, da bo Zgornjesavinjsčan to zmoget, ker je skromen in človek napredka, ker ga je kalil čas, ki mu ni bil naklonjen, ker ga je kalila narava, ki mu je dajala življenje, ker je človek, ki ne izgublja optimizma. Zato bomo strnili vse sile, moči in znanje, ter tako hitreje in lažje premagali nakopičene težave.

Skupščina občine, njen Izvršni svet in družbenopolitične organizacije želijo sreče, miru, zdravja in zadovoljstva vsem delovnim ljudem in občanom v mozirski občini, lepih ocen in uspešnega napredovanja v šolah našim otrokom.

Vsem veliko osebnega zadovoljstva, družinskega sožitja in polno mero optimizma v našo prihodnost, razvoj in napredek v letu 1988.

Predsednik SO Mozirje
Anton Boršnak

Rezultati kmetijskega pospeševanja (2)

Povečanje števila in proizvodnosti goved

To je bil glavni cilj delovanja kmetijske pospeševalne službe. Ob povečanju števila je sočasno teklo tudi stremenje za pasemsko izboljšavo. Sedaj je v veliki večini na teh kmetijah čisto rjavo govedo s precej AR-krvi, dočim je bilo v začetku akcije rjave pasme le okrog 60% vseh goved. Število goved so raziskane kmetije v 18 letih dvignile iz 9,31 na 18,09 glav. Najbolj pa je poraslo število krav — iz 4,35 pred rekonstrukcijo na 9,18 glav v l. 1985.

Če upoštevamo še prašiče, ovce in konje, kolikor so jih raziskane kmetije konec decembra 1985 redili, je naraščalo povprečno število GVŽ/ha kmetijske površine takole:

Leto	1966/69	1972	1985	(min.	max.)
Število GVŽ/ha	0,99	1,36	1,71	0,78	3,10

Hlevi se praznijo

V čem je kmetijstvo sploh še prednostna panoga? V porušeni osnovni razmerji, v nerazumljivih cenovnih odnosih med poljedelskimi in živilskimi proizvodi znotraj panoge, v nesprejemljivo visokih cenah kapitala, v skrajno nestabilnih pogojih gospodarjenja s plansko stihijo in škodljivimi tržnimi špekulacijami ter vse bolj praznimi hlevi, v nakopičenih izgubah, v neplačanem delu slovenskih živinorejcev...

Natančno v tem in še v čem je vsa prednost kmetijstva, ki se v zadnjih letih otepa z najhujšo krizo po vojni. S sprejetim programom ekonomske stabilizacije je bila kmetijstvu priznana odločilna vloga za uspeh gospodarske ustalitve in obljubljene vsestranske podpore, ukrepi tekoče gospodarske politike pa so dokazovali prav nasprotno. V strahu pred socialnimi pretresi ob hitro rastoči inflaciji in vse večjimi življenjskimi stroški je kmetijstvo vse bolj »preskrbovalna« in vse manj »gospodarska« panoga. Kmetijstvo torej nosi čedalje večje in zdaj že nevdružno breme zaščite življenjskega standarda.

Vse »prednosti« kmetijstva se kažejo tudi in predvsem v številkah. Od leta 1984 so se odkupne cene mleka in živine, določa jih seveda ZIS, povečale za trikrat. V enakem obdobju so se močna krmila podražila za 6-krat, mineralna gnojila za 8-krat in kmetijska oprema in mehanizacija za 9-krat. Za primerjavo samo trije naključno izbrani podatki. Lani septembra je krmilo DOM 2 veljalo 72,90 dinarja, v enakem letošnjem mesecu 236,80, traktor IMT 539 1.675.000 lani in 4.500.000 letos in osemenjevanje krav lani 4.700 in letos 12.000 dinarjev. V enakem obdobju se je mleko podražilo le za 34 odstotkov in živina malo več. Posledice so jasne. Proizvodnja mleka je pričela upadati, število krav v hlevih se bistveno manjša, neka-

Izredno močno se je dvignila prireja mleka: iz začetnih 10.829 kg/kmetijo na povprečno zavidljivih 36.772 kg v letu 1985. Ni se sicer občutno dvignila povprečna letna mlečnost/kravo (od 2.638 kg na 3.008 kg mleka), pač pa to v veliki meri velja za količino mleka, prirejenega na 1 ha kmetijske zemlje. Pred usmerjanjem so ga kmetije namolzle po 1.240 kg, v l. 1985 pa že 3.720 kg/ha oziroma točno 2-krat več. Ob tem so kmetije iz lastnega pridelka oz. kupovale le malo močnih krmil za krave — v l. 1985 komaj po 295 kg/kravo. To pomeni, da je ob letni mlečnosti 4.008 kg bila produktivnost doma pridelane voluminozne krme (4.008 kg — 295 kg x 2) že 3.418 kg — če v grobem vzamemo, da pridobimo iz vsakega 1 kg močne krme (kot proizvodne krme) po 2 kg mleka

teri rejci so celo popolnoma opustili rejo krav, podobno se dogaja pri pitanju govedi in vzreji plemenskih telic. Pri pitanju odvrčajo rejce od večjega priveza predvsem visoke obresti za začetno vrednost telet, ki so že vrsto let »realne«, torej višje od cen pitancev.

Zaradi administrativnega zadrževanja odkupnih cen mleka in klavne živine in zaradi istočasne vrtoglave rasti proizvodnih stroškov in socialnih dajatev, se je dohodkovni položaj živinorejstvo usmerjenega kmetijstva drastično poslabšal, reprodukcijske sposobnosti pa ni več. Kmetije so v večini primerov prisiljeni posegati v zlatoto rezervo — gozd. S tem še nekako vzdržujejo osnovno proizvodnjo, vendar ekstenzivno, kar je neprecenljiva družbena škoda.

Če bi želel kmet zaslužiti povprečni letni osebni dohodek delavca v gospodarstvu, bi ob predpostavki, da je zaslužek rejca ovrednoten s 25 odstotki vsakokratne odkupne cene mleka, moral letos pridelati 70.000 litrov mleka in 11.000 kilogramov klavne živine. Ob dejstvu, da sta na čistih kmetijah vsaj dve delovni moči, je številka seveda dvakrat večja. Takšnih na našem področju ni. Najmočnejši tržni proizvajalec v Gornji Savinjski dolini priredi 90.000 litrov mleka, povprečje vseh 800 proizvajalcev pa je samo 12.500 litrov na kmetijo.

Takšen položaj kmetov se seveda zrcali tudi v poslovni uspešnosti Zgornjesavinjske kmetijske zadruge. V kmetijstvu in drugod zmanjkuje sredstev za nenehno in enkratno »gašenje« težav in za dohodkovno preživetje. Tudi živilsko-predelovalna industrija je na robu obstoja, vsi skupaj pa bodo brez temeljitega sistemskega zasuka v politiki do položaja kmetijstva, še naprej povsem nemožni in predvsem neuspešni.

Janez Plesnik

več. Takšen rezultat gospodarjenja s pridelovanjem lastne dobre voluminozne krme lahko smatramo kot prav dober dosežek oziroma kot rezultat skladnosti vseh ukrepov za izboljšanje mlečnosti. Znak dobrega gospodarjenja s krmnimi površinami (ki jih je preko 90% vse kmetijske zemlje) je tudi odnos — letna mlečnost/kravo: prirejeno mleko/ha kmetijske zemlje:

1. 1966/69 2.638 kg/kravo : 1.240 kg/ha = 100 : 47
1. 1972 3.113 kg/kravo : 2.275 kg/ha = 100 : 73
1. 1985 4.008 kg/kravo : 3.720 kg/ha = 100 : 92

Pri prav dobri tehnologiji naj bi bil ta odnos 100 : 100 oziroma toliko mleka na 1 ha krmne površine kolikor letno na kravo.

Zraven pašno-kosne rabe travinjak kot najcenejšega načina krmljenja krav v vegetacijski (letni) dobi je bilo v usmerjanju važno vprašanje boljše in več krme za zimsko krmljenje goved. Ob povprečno 1.500 mm padavinah je bilo potrebno pričeti z drugačnim sušenjem trave v mrvo, ki se je pred tem izključno posušila na tleh. Čeprav popolna inovacija je akcija uvedbe hladnega prevetrovanja mrve povsem uspela. V l. 1985 so dosuševali mrvo že na 84% vseh teh kmetij in bili s tem načinom zelo zadovoljni. Tudi siliranje ovele trave (pač zaradi prevladovanja travinjak) se je po l. 1972 izredno hitro širilo. Sedaj silira travo že 59 kmetij od 80-ih, večinoma v stolpnih silosih. Ostale kmetije, skupno vseh pa 73, napravljajo tudi koruzno in mešano silažo. Tako je prišlo povprečno na vsako govedo na naših 80 kmetijah po 5 m³ silaže oziroma na vsako GVŽ po 5,4 m³. Ker pa dobrih 7% GVŽ (na kmetijah brez silosov) silaže sploh ne dobi, zato je na vsako GVŽ na kmetijah s silažo prišlo po 5,8 m³. To je še vedno premalo, saj glede na dolgo zimsko krmljenje (okrog 200 dni) moramo računati s potrebnimi vsaj 8 m³ silaže/GVŽ. Torej: silaže ni dovolj tudi na kmetijah, ki se silirajo. Akcija graditve silosov že zato ne sme biti zaključena.

Investiranje v zgradbe in mehanizacijo

Ob predvidenih (in doseганиh) višjih pridelkih predvsem na travinju in racionalnejšem konzerviranju tega pridelka je bilo načrtovano seveda večje število goved (zlasti krav), s tem pa potreba po povečanju in pregrajevanju dotrdanjih sicer prostornih, vendar pa nefunkcionalnih hlevov. Zaradi malo žit (zato malo slame) in tudi malo ter slabe stelje iz smrekovih gozdov smo se načrtovalci povsod odločali za uvedbo kratkih stojšč in sistem rešetk ter avtomatskega pridobivanja gnojevke. Ta način vhlavljanja prihrani okrog 2/3 ročnega dela v hlevu. Bil adaptacij in novogradenj je bil ob usmerjanju zelo smelo zastavljen, vendar se je zaradi le ma-

lo izkušenj in zato nezaupanja, pa tudi zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, uvajal počasneje kot je bilo planirano. Vendar je v l. 1972 že funkcioniralo 44 adaptiranih in novih hlevov, vsi po sistemu odplakovanja oz. pretakanja gnojevke. Do konca l. 1985 je bil marsikateri hlev še povečan in tudi na novo zgrajen. Na teh kmetijah je bilo tako l. 1985 70 hlevov po sistemu gnojevke in le 10 hlevov na »trdi« gnoj (od teh še 4 stari).

Po gradbenih načrtih je bilo predvideno na vsako GVŽ po 5 m³ za gnojevko v eni jami (pri planiranih 15 m³ gnojevke letno na 1 GVŽ ob 3-kratnem praznjenju). Na osnovi analize podatkov iz te raziskave je sicer ugotovljeno, da je na teh 70 kmetijah po 5,9 m³/GVŽ v skupno 83 jamah (13 kmetij že ima po 2 jami za gnojevko). Vendar se je pokazalo, da je ob težjih živalih in znatno višji proizvodnji ter zato obilnejšem krmljenju tudi več odpadkov (ekskrementov) oz. gnojevke kakor se je prvotno računalo. Po sodobnejši tehnologiji rabe gnojevke zlasti na travinju je primerno pršenje le dvakrat letno in to v rastni dobi zgodaj spomladi in jeseni. Zaradi dolgih zim so bile jame še sredi ali ob koncu zime večinoma prenapolnjene in učinek gnojevke v tej dobi le slab (delno tudi zaradi izpiranja — odtekanja na precej nagljenih površinah). Po izkušnjah iz zahodne Evrope (dvakratno praznjenje ter 18 m³ gnojevke letno/GVŽ) je potrebno imeti na vsako GVŽ po 9 m³ prostornine, najbolje v dveh enako velikih jamah (zaradi boljšega fermentiranja oz. dozorevanja). Torej bo potrebno povprečno na vsaki teh 70 kmetij še po okrog 50-60 m³ jam za gnojevko. Izkušnje z gnojenjem so v veliki večini pozitivne, čeprav je ponekod prišlo tudi do neugodnosti (preveč trdostebelnih »dušičnih« plevelov in ščavja). Vendar pa je prav gnojevka oz. zajetje vseh odpadkov in s tem nizke izgube hranilnih snovi omogočila sorazmerno visoke rastlinske pridelke ob skromnejši porabi mineralnih gnojil. Potrebno pa bo vsekakor več raziskovanja na različnih lokacijah in na osnovi teh dogajanj več strokovnega svetovanja.

Zraven gradnje hlevov so na 50-ih kmetijah v teh 18-ih letih zgradili zaradi obilice strojev tudi nove remize za stroje in garaže, na 33 kmetijah so adaptirali oz. prenovili in posodobili stanovanjske hiše. Povsem na novo pa so hiše zgradili na 22 kmetijah (prav posebno tam, kjer so oz. bodo uvedli kmečki turizem).

Nabava mehanizacije je bila na naših kmetijah precejšnja in hitra — več kot je bilo ob začetku usmerjanja predvidevano. Traktor je sicer že pred usmerjanjem imelo 19 kmetij, do konca l. 1985 pa je bilo na 79 kmetijah (ena ga še nima) skupno kar 147 traktorjev. Saj ima 2/3 kmetij po 2 traktorja, dobra 1/10 pa celo po 3. Razlogi so pač znani: različno potrebna moč traktorjev za lažja in težja dela, pa dolgotrajnost ob nujni nabavi nadomestnih delov in po pravila in hitrejša sposobnost za delo (če je določen priključek še stalno montiran na pripadajoči traktor). Tudi ni dovolj mehaničnih delavnic (razen ene združne

— ni pa obrtnikov za kmetijsko mehanizacijo). Vseh vrst priključkov in mehanizacije je na teh naših kmetijah dovolj in preveč. Značilno je, da je kljub hribovitemu terenu in medsebojni precejšnji oddaljenosti kmetij vključnih kar 74 kmetij v različne strojne skupnosti (le-te imajo po 2 — 7 strojev oz. priključkov).

Sorazmerno prav dobro opremljenost z zgradbami in mehanizacijo je zraven izkupička za prodano tržne pridelke omogočila tudi prodaja gozdnih sortimentov (v l. 1985 je bil etat po 79 m³ sečnje/kmetijo)

dr. Dolfe Cizej

II. samoprисpevek (1978—1983 (KS Mozirje, Nazarje, Rečica)

V prejšnji številki smo vam predstavili objekte, ki so bili zgrajeni s sredstvi drugega samoprисpevka iz skupnega programa. V številki pričenjamo z predstavitev porabe sredstev drugega samoprисpevka iz dela, s katerim razpolagajo krajevne skupnosti.

Sredstva so se krajevnim skupnostim delila po številu prebivalstva. Procentualna razdelitev sredstev je bila naslednja: Mozirje 21%, Nazarje 9%, Šmartno 4,9%, Bočna 4,3%, Gornji grad 7,8%, Nova Štifta 5,2%, Solčava 4,3%, Ljubno 18,3%, Luče 10,7% in Rečica 14,5%.

Manj razvite krajevne skupnosti Solčava in nova Štifta pa so prejele še dodatne 4% sredstev za pospešeni gospodarski razvoj in za izdelavo razvojnih programov.

V tej številki objavljamo realizacijo porabljenih sredstev za KS Mozirje, Nazarje in Rečica:

KS Mozirje je investirala v:

- telefonsko omrežje
- cesto Lepa njiva
- cesto Trnavče
- cesto Šmihel

Del sredstev je ostal neporabljen in so bila rezervirana za gradnjo mrliške vežice.

KS Nazarje je investirala v:

- telefonsko omrežje
 - kulturni dom
 - asfaltiranje cest
- KS Rečica pa je investirala v:
- telefonsko omrežje
 - mrliško vežico z ureditvijo okolice
 - vodovod Šentjanž — Grušovlje
 - obnovo cest
 - obnovo prosvetnega doma
 - dve telefonski govornilnici
 - dotacija gasilskemu društvu

Mrliška vežica na Rečici ob Savinji

Beseda kmeta

Zahvaljujem se vsem, ki so se potrudili in na široko in prizadevno odgovorili na delegatsko vprašanje v 10. številki Savinjskih novic pod naslovom z velikim vprašajem na koncu vrstice »Ali so kmetije v neenakopravnem položaju?«. Iz svojih izkušenj lahko trdim da kmetije smo v neenakopravnem položaju! Lahko trdim celo, da nas družba izkorišča in to samo zato, ker nismo dovolj izobraženi, da bi se znali organizirati in s pomočjo naših predpostavljanih odločno zahtevati ureditev nakopičenih problemov.

Če se že odtrgam od obilice dela na kmetiji in presedim pet ur na seji skupščine, nikar ne pričakuj, da bom od navdušenja ploskal, ko pomislim na nevdružne razmere in probleme v kmetijstvu. Ne bi jih našteval, ker o tem že vrabci čivkajo. Mislim pa, da je skupščina pravo mesto in da kot delegat imam pravico in dolžnost opozarjati na nepravilnosti, ki se dogajajo. Tudi na odgovor delegatskega vprašanja bi rad dodal nekaj svojih misli.

Če so po vsej Sloveniji enaki pogoji in roki za izplačevanje lesa potem je jasno, da po vsej Sloveniji Gozdna gospodarstva enako izkoriščajo gozdne posestnike.

Nikomur ne vejamem, da je potrebnih 45 dni, da pri tej računalniški opremi izračunamo, koliko je vreden les, ki ga kmet odda GG-ju. GLIN in Elkorj v 15 dneh izračunata plače svojim delavcem in če lahko ZRKZ v 25 dneh obračuna mleko za vse proizvajalce, potem je jasno, da so zahteve kmetov normalne in upravičene, če vztrajamo, da naj nam GG plača les najkasneje do 25. v mesecu za les oddan v preteklem me-

secu. Kako smo do sedaj dobivali plačan les bi podkrepil z datumi oddaje in datumi izplačila lesa. Na skladišču lesa GLIN-a sem pripeljal gozdne sortimente v šestem mesecu, denar pa sem dobil v devetem mesecu. Vendar je bila vsota vpisana v hranilno knjigo z 31. 8. Naslednjo oddajo lesa sem izvršil v desetem mesecu pa do danes, ko smo že v sredini decembra, denarja še ni. Ko pa sem povprašal po nakazilu sem izvedel, da bom denar dobil takoj prve dni januarja prihodnje leto 1988.

Najprej moramo pomesti pred svojim pragom, nato pa z enako mislečimi izobraženci izven občinjskih meja, argumentirano, složno in odločno pomagati z metlami tudi pred republiško in zvezno vlado. Ha, ha, ha, se bo marsikdo zasmeljal in »lahko je govoriti«, a mnogo težje je to izpeljati. Težko je bilo tudi našim partizanom, ki so pred 45 leti v drugačnih razmerah kot so danes morali premagati kar dva sovražnika hkrati. Pa so jih, čeprav za ceno ogromnih žrtveh, na katere pa danes tako lahkomišleno pozabljamo. Težko se je žrtvovati, zato v naši družbi raje izkoriščamo tistega, ki se izkoriščati da. Prav pa bi bilo, da gre v ogež vsak po svoj kostanj, da se opekline porazdelijo, če že morajo biti.

Ne delam si utvar, da bom s tem pisanjem razrešil vse probleme tega sveta, sem pa globoko prepričan, da bi bilo problemov veliko manj, če bi naše šole dajale take ljudi, ki ne bi bili zastrupljeni z miselnostjo, da mora izobražene izkoriščati delovnega človeka.

Delegat KS Rečica
Jože Bider

Vprašujoči pogled krave na sliki nam govori: le kako dolgo nas bo še toliko v hlevu ob taki kmetijski politiki?

Znanje za razvoj

V začetku novembra je moziško Obrtno združenje organiziralo zanimivo predavanje z naslovom Pospješevanje malega gospodarstva in zavarovanje izdelkov, proizvodnih postopkov, oblik izdelkov in imena proizvajalcev pred nelojalno konkurenco oziroma krajo. Predaval je Franc Žle, dipl. iur. in dipl. oec. Predavanja so se poleg obrtnikov, ki so dodobra napolnili sejno sobo doma obrtnikov udeležili tudi predstavniki Uprave za družbene prihodke.

Predavatelj je posebej poudaril pomembnost znanja za razvoj drobnega gospodarstva. Znanje je najpomembnejši proizvodni faktor. Zato se postavlja vprašanje, kako v naši občini izkoriščamo umske kapacitete in umski kapital. Vsak obrtnik bi se moral zavedati pomembnosti izobraževanja in napredka lastne dejavnosti. Žal pa se vse prevečkrat dogaja, da si obrtnik zgledno uredi delavnico, potem pa spi na lovorikah. Ravno dejstvo, da obrtnik nima večjih problemov v urejenosti pogojev za delo ga v bistvu osvobaja in mu daje možnost, da se intenzivno posveča razvoju lastne dejavnosti.

Drobno gospodarstvo je v naši občini dobro razvito. Nekateri obrtniki proizvajajo izdelke vrhunske kvalitete, ki bi jih lahko ponudili zahtevnemu zahodnemu trgu. Žal pa jih ne znajo dovolj popularizirati. Iz te ugotovitve je predavatelj sprejel sklep, da bi morali bistveno okrepiti reklamno-propagandno funkcijo.

Posebno pogloblje je razvoj podjetništva. V ZDA na 50 patentov uspe le eden, pri nas pa velja miselnost, da morajo vsi uspeti. Zato bi moral obstajati rizični fond zaradi neuspešnih poskusov. Pravica do po-

skusov obstaja v vseh vejah znanosti (matematika, fizika, kemija...). Obrtniki pa ugotavljajo, da v drobnem gospodarstvu te pravice ni.

Napredek drobnega gospodarstva bi moral biti naravn v to smer, da bi obrtnik dosti več vlagal v razvoj lastne dejavnosti, ne pa v osebno porabo. Samokritično so ugotovili, da so poslovno premalo pogumni, enako pa velja tudi za davčno politiko.

Sicer pa so predstavniki Uprave za družbene prihodke seznanili prisotne z novico, da pri Komiteju za družbenoekonomski razvoj in urejanje prostora pripravljajo temeljito študijo o razvoju drobnega gospodarstva, ki naj bi odgovorila na marsikatero do sedaj že nereseno vprašanje na tem področju.

Rdeča nit posvetovanja je bila, da bi lahko marsikateri problem rešili z bolj zavzetim delom v Obrtnem združenju. V delo združenja se vključuje premalo obrtnikov in predsednik združenja Herman Remic je to najlepše prikazal na primeru gradnje Obrtnega doma. Vsi so združevali sredstva, pa vendar mnoge ni zanimalo, kako se tudi njihova sredstva trošijo.

Zanimiv je bil tudi tisti del predavanja, v katerem so govorili o patentih, postopkih za pripravljanje, davčnih olajšavah za izumitelje in pogodbah za nakup in prodajo inovacij.

Predavanje so končali s priporočili obrtnikom za povečanje naprav za posodabljanje proizvodnje in izdelkov ter razvoj ofenzivnega podjetništva, podprtega od družbenih dejavnikov in višjih gospodarskih organizacij.

RAJKO PINTAR

Obrtnikom je o poslovnosti in drugih aktualnih problemih, s katerimi se srečujejo, govoril pravnik in ekonomist Franc Žle.

Priznanja Glinovim delavcem

V nazarski lesni industriji so s slavnostno sejo delavskega sveta v tamkajšnjem delavskem domu slovesno obeležili dan te delovne organizacije. Na slovesnosti, ki so jo s kulturnim sporedom obogatili člani kulturnega društva Jelka iz Nazarij, so podelili plakete, denarne nagrade in pisna priznanja, obenem pa tudi jubilejne nagrade za 10, 20 in 30 let dela v tej delovni organizaciji.

Plakete delovne organizacije so prejeli tozdr Gozdarstvo Luče za uspešno poslovno sodelovanje, Gasilsko društvo Nazarje, Industrijska gasilska enota Glin za izredno požrtvovalno delo in uspešno gašenje požarov, Zavarovalna skupnost Triglav,

enota Celje, za uspešno, poslovno sodelovanje, za izredne osebne prispevke pri delu, družbeno-politični in samoupravni aktivnosti in pri razvoju delovne organizacije pa so plakete prejeli delavci Jakob BELAK, Stanko BRITOVŠEK, Marija KLEMENAK, Stanko PODMENINŠEK, Vinko PORT in Anton Sevšek. Podelili so še 5 denarnih nagrad in 17 pisnih priznanj.

Po slavnostni seji v delavskem domu so v upravnih prostorih delovne organizacije odprli nove prostore centra AOP, ki je z novo opremo velika pridobitev za nazarske lesarje.

oddelka za ljudsko obrambo in Občinskega štaba TO.

RAJKO PINTAR

Na osrednji proslavi ob dnevu JLA so podelili naslednja priznanja: plaketo ZRVS Jugoslavije je prejel OŠ TO Mozirje, zlato značko ZRVS Jugoslavije Rajko Pintar iz Ljubnega, plaketo ZRVS Slovenije Osnovna strelska organizacija Šmartno ob Dreti, značko ZRVS Slovenije Franc Slapnik iz Rečice, priznanja OK ZRVS Slovenije pa so prejeli: Jože Stiglic iz Nazarij, Franc Kotnik iz Nazarij, Beika Gaberc iz Mozirja, Slavko Žagar iz Mozirja, Jože Zidarn iz Šmartnega, Matija Rih-tar iz Gornjega grada in Bojan Vrečič iz Nazarij.

Predsednik SO Mozirje Anton Boršnak pa je ob tej priložnosti Francu Lihtenebergerju iz Ljubnega predal odlikovanje red dela s srebrnim vencem, ki mu ga je podelilo Predsedstvo SFRJ, Mirku Strašku, Francu Matjažu in Ediju Hermanu pa priznanja za ustvarjalno in uspešno delo na področju SLO in DS, ki jim ga je podelil Republiški sekretariat za ljudsko obrambo.

V Glinu posvečajo veliko pozornost izobraževanju kadrov, ki delajo na računalniških sistemih.

Skupščine interesnih skupnosti

Pred dnevi so se v Mozirju zvrstile seje zborov uporabnikov in izvajalcev večine samoupravnih interesnih skupnosti občine Mozirje. Delegati so največ pozornosti namenili ocenam uresničevanja programov, pri čemer je bila nujno v ospredju problematika zagotavljanja potrebnih sredstev. Teh je razumljivo vse manj ter jih bo z novimi ukrepi in novim obračunskim sistemom še bolj primanjkovalo. Sprejetim programom se v moziški občini ne nameravajo odreči, zato bo ob manjšem pritoku sredstev nujno trpela kakovost storitev. Programi bodo torej zagotovo osiromašeni, najbolj kritično pa je stanje na področju izobraževanja in zdravstva. Prav zato v občini Mozirje upajo, da se bodo izpolnili obeti zvezne vlade, da ti dve področji v naslednjem letu ne bosta preveč prizadeta.

Na seji zborov skupščine občinske zdravstvene skupnosti so tako ocenili delovanje v prvih devetih mesecih. Kljub visoki prispevni stopnji, ki presega 13 odstotkov, ima skupnost ob devetmesečju 55 milijonov dinarjev izgube. Bilančno seveda, saj bi izguba presegla 200 milijonov dinarjev, če bi skupnost plačala vse storitve v tem obdobju. Moziška občinska zdravstvena skupnost na podlagi samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela obvladuje le okrog 40 odstotkov sredstev zdravstvenega varstva. Na ostala sredstva nima bistvenega vpliva, ker mora poravnati storitve po predloženih računih. Izvajalcem, s katerimi so sklenjeni samoupravni sporazumi, plačuje skupnost dogovorjene mesečne dvanajstine, čeprav so te nižje od dejanske vrednosti opravljenih storitev. Skladno s sprejetimi stabilizacijskimi ukrepi na moziški zdravstveni skupnosti ugotavljajo, da so varčevalni ukrepi dali določene rezultate, zlasti v temeljni organizaciji splošno zdravstvo Mozirje.

Zaradi spremembe zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti je skupščina sprejela sklep o sprejemu aneksa k samoupravnemu sporazumu o temeljnih plana za srednjeročno obdobje, s katerim se spremeni vir financiranja zdravstvenih storitev. Skladno s tem so delegati sprejeli tudi prispevne stopnje za prihodnje leto. Spremembe v financiranju so namreč v tem, da se bodo prihodnje leto zdravstvene storitve zagotavljale s prispevki iz osebnih dohodkov in ne

več iz dohodka na osnovi brutto osebnih dohodkov. Del sredstev bo v naslednjem letu odvisen od dohodka organizacij združenega dela in se bo financiral s prispevki iz dohodka, oziroma na podlagi davčne osnove. To so storitve zobne protetike, reševalni prevozi, ki niso sestavni deli nujne medicinske pomoči in zdraviliško zdravljenje, ki ne pomeni nadaljevanja bolniškega zdravljenja.

V nadaljevanju so delegati sprejeli aneks 1 sporazumu o usklajevanju planov zdravstvenih skupnosti v SR Sloveniji. Aneks pomeni za skupnost ugodnejši položaj pri prejemanju republiške solidarnosti. V preteklih dveh srednjeročnih obdobjih se je delež solidarnosti zmanjševal, v letu 1986 je bila ukinjena tudi regijska solidarnost, kar je v skupnosti še poglobilo finančne težave, ki jih že prej ni manjkalo. Če bo v letu 1988 uresničen ta sistem solidarnosti v celoti, bo skupnost v prihodnjem letu delno zmanjšala finančne težave. Vendar le pogojno, ker morajo omenjeni aneks sprejeti vse zdravstvene skupnosti v Sloveniji. Že v dosednji razpravi in na seji skupščine republiške zdravstvene skupnosti so se aneksu namreč upirale gospodarsko najmočnejše občine v Sloveniji z utemeljitvijo, da zaradi lastnih problemov ne morejo plačevati povečanih prispevkov za solidarnostne obveznosti.

Delegati so potrdili tudi aneks k sporazumu o svobodni menjavi dela za leto 1988, ki jih je pripravil koordinacijski odbor za svobodno menjavo dela. Sporazumi so sklenjeni z izvajalci osnovnega zdravstvenega varstva, organiziranimi v Zdravstvenem centru Velenje, tozdr Splošno zdravstvo Mozirje, tozdr Zobozdravstvo Velenje, tozdr Bolnišnica Topolšica in s Splošno bolnišnico Slovenj gradec. Z bolnišnico Celje sporazum še ni sklenjen, saj ta bolnišnica nima interesa za sklepanje sporazuma, ker prejema plačilo storitev na podlagi predloženih računov. Za zavarovance iz moziške občine opravlja celjska bolnišnica okrog 50 odstotkov vseh bolnišničnih uslug, zato si občinska skupnost prizadeva, da bi kljub številnim problemom v dogovarjanju, vendarle sklenila sporazum. To bi pomenilo, da bi skupnost obvladovala še nadaljnjih 20 odstotkov sredstev zdravstvenega varstva. Ob koncu seje so delegati občinske zdravstvene skupnosti Mozirje obravnavali še samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva v letu 1987.

JANEZ PLESNIK

Nove knjige v občinski matični knjižnici

I. LEPOSLOVJE: Marodič, A.: Mrtvo ladjeve, Tomšič, M.: Ti pa kar greš, Zhenboj, H.: Odvečna, Smeh stotletj, Auel, J. M.: Rod jamskega medveda, Auel, J. M.: Dolina konj, Auel, J. M.: Lovci na mamute, Proust, M.: Svet Guermantskih

II. STROKOVNA LITERATURA: Šeks, V.: Intimni dnevnik razmišljanja, Škarja, T.: Jalung Kang, Rashe, R. L.: Pobeg iz Sobibora, Pečjak, V.: Misli, delati, živeti ustvarjalno, Lužan, P.: Molč ni zlato

III. MLADINSKA LITERATURA: Makarovič, S.: Vila Malina, Moj prvi leksikon: A—Ž, Tuwim: Lokomotiva, Pavlovič: V Afriki, Razosova—Martakova: Izgubljena goska, Novak: Črček in mralje, Schmidt, M.: Radovan s planeta Beta, Potrč, I.: Onkraj zanje

Mlade mamice bodo v prihodnje lahko izbirale med bogatejšimi zavitki za novorojenčke.

Nov računalniški sistem v Glinu

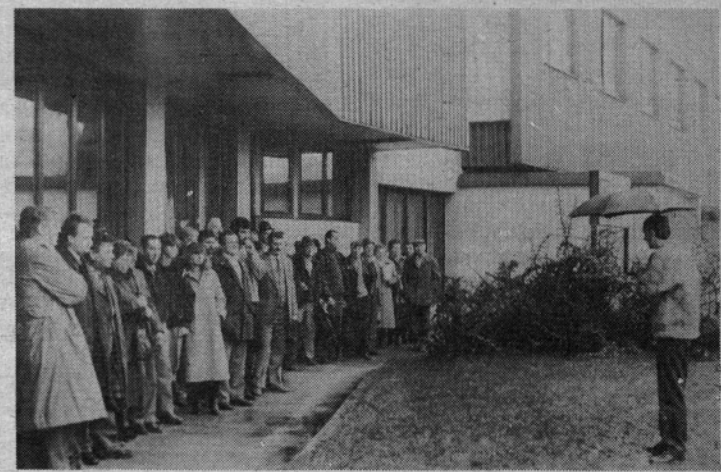
V nazarski lesni industriji so letos kupili nov računalniški sistem, obenem so uredili nove prostore in oboje slovesno odprli na nedavnem praznovanju dneva te delovne organizacije. Za takšen korak so se odločili glede na program razvoja informatike v Gorenju — Glin Nazarje in letošnji dosežek je prvi del sicer obsežne naloge, drugi razlog pa temelji na sanacijskem programu, ki so ga sprejeli v lanskem letu. Takrat so namreč ugotavljali vzroke za slabše poslovne uspehe in seveda ob tem opredelili ukrepe, ki naj delovno organizacijo popeljejo iz krize.

Ena najpomembnejših nalog tega programa je bila izgradnja učinkovitega informacijskega sistema, ki naj bi pokrival vse poslovne funkcije. Zaradi potreb po vsakodnevni obdelavi velikega števila podatkov terja izgradnja informacijskega sistema nujno podporo sodobnega in dovolj zmogljivega računalnika. Tega nazarski lesarji do letošnjega leta niso imeli. Dosedanja oprema je bila preobremenjena in iztrošena, poleg tega pa postavljena izven delovne organizacije in namenjena še sosednjim kolektivom.

To so razumljivo dovolj tehtni razlogi za izgradnjo lastnih prostorov za avtomatsko obdelavo podatkov, nakup sodobnega računalnika Iskra Delta in za uspo-

sabljanje lastnih ter sposobnih kadrov. V tem trenutku lahko na računalnik priključijo 32 terminalov, v bodoče pa do 64. Doslej opravljeno delo je dokaj solidna osnova za nadaljnjo izgradnjo računalniško podprtega informacijskega sistema. Končnega cilja seveda ne bodo dosegli preko noči. Ta naloga je dolgoročneje narave in bo terjala vključevanje vseh zaposlenih, seveda ob ustreznih vmesnih učinkih. Ti naj bi se najkrajšem možnem času pokazali v sprotnem in natančnem vodenju knjigovodstva terjatev in obveznosti, obračunu osebnih dohodkov in finančnem knjigovodstvu, pa tudi pri spremljanju naročil kupcev, fakturiranju in pri prodajni statistiki. Delno bodo pričeli reševati naloge tudi na tehničnem in proizvodnem področju. Tu gre za odpravljanje zastojev v proizvodnji, zniževanje zalog in druge naloge, ki pa seveda terjajo več časa. Ob tem v nazarski lesni industriji ne bodo pozabili na prav tako zelo pomembno nalogo, to je nenehno izobraževanje vseh zaposlenih na področju informatike, saj učinkovito delo informacijskega sistema ne more in ne sme biti zadeva zgolj zaposlenih v centru za avtomatsko obdelavo podatkov, ampak skupna naloga vseh, ki je končno tudi merilo razvitosti tehnične kulture in delovne organizacije v celoti.

JANEZ PLESNIK

Z otvoritve novega Glinovega računalniškega sistema

V KS Luče delavni

Krajevna skupnost Luče je leta 1983 vnesla v program 3. samopriskva za obdobje 1983—1988 šest nalog in sicer:

1. Izgradnja TV pretvornikov Podvoljvek I, Struge in Podvoljvek II s 1. in 2. programom;
2. Vlaganje v obnovo ceste v Duplje;
3. Pomoč pašniškim skupnostim pri obnovi pastirskih postojank;
4. Obnova in izgradnja nove veje kanalizacije v Lučah s pripravo idejnih načrtov za čistilne naprave;
5. Vlaganje v turistično dejavnost;
6. Izgradnja javne razsvetljave »Boltonov travnik« in »na Hribu«.

Z zadovoljstvom lahko ugotovijo, da jim je za leto 1988 ostala za realizirati samo naloga pod točko 6, to je javna razsvetljava. Pri vsem tem pa posebej povdajajo velik dodatni prispevek krajanov,

tako v prostovoljnem delu, kot dodatnih prispevkih (cesta Duplje, gradnja TV pretvornikov, izgradnja in obnova pastirskih postojank).

Za primerjavo je zanimiv podatek, da znaša vrednost zgrajenih TV pretvornikov v tem obdobju preko 70.000.000,—dinarjev.

Kljub vsemu pa imajo v KS Luče še veliko skupnih problemov, ki jih želijo rešiti skupno in zato menijo, da bodo pripravili takšen program, ki bi ga krajani sprejeli in podprli in v letu 1988 glasovali za nadaljevanje oz. uvedbo krajevnega samopriskva, saj si drugače ne morejo predstavljati vsaj tako uspešnega razvoja svoje krajevnega skupnosti, kot do sedaj.

J. P.

Bogatejši zavitki za novorojenčke

Od leta 1979 dalje matere prejmejo za vsakega novorojenčka bogat zavitek z najpotrebnejšo opremo. Vsebina zavitka se večkrat spreminja, od 15. novembra dalje pa lahko matere izbirajo med še bolj bogatimi zavitki. Se vedno so na voljo tri različice: A zavitek — ležišče, B zavitek — torba in C zavitek — tekstilni. Spremembe so v tem, da so novi zavitki kakovostnejši in bodo v večji meri kot doslej zadovoljevali potrebe otroka v prvih mesecih življenja.

Zavitek A — ležišče vsebuje 50 plen iz dvojne tkanine, 10 plen iz enojne tkanine, 10 povijalnih plen, hlačne plenice za enkratno uporabo, odejico iz dvojne flanele, odejico Eskimo, kopalno brisačo s kapuco, plenične predloge, hlačke, povijalne rutice, spodnje majice, bombažni komplet, žabice, kاپice, rokavice, slinčke, brisačke, sanitetno

vato, vatirane paličice, zaščitno kremo, škarjice, žvečilo, ropotuljico, selotejp in ležišče.

Zavitek B — torba vsebuje 30 plen iz dvojne tkanine, 10 plen iz enojne tkanine, 10 povijalnih plen, ostali del zavitka pa je približno enak zavitku A, le da matere dobijo še torbo.

Zavitek C — tekstilni zavitek vsebuje 50 plen iz dvojne tkanine, 10 plen iz enojne tkanine, 10 povijalnih plen, ostali del zavitka pa predstavljajo isti artikli kot pri zavitku A, vendar so v večjih količinah.

Matere prejmejo zavitek 60 dni pred predvidenim datumom poroda.

Podrobnejše informacije o vsebini zavitka lahko dobite na občinski skupnosti otroškega varstva Mozirje.

RAJKO PINTAR

Ob prazniku JLA

V počastitev dneva JLA je bilo tudi v naši občini več prireditev. Osrednja proslava ob prazniku oboroženih sil je bila letos v Gornjem gradu. Organizacija prireditve je bila zaupana KK ZRVS Gornji grad. V kulturnem programu so nastopili mladi recitatorji COŠ Gornji grad ter pevski zbor Prosvetnega društva Bočna. Podelili so tudi priznanja ZK ZRVS Jugoslavije, RK ZRVS Slovenije in OK ZRVS Mozirje.

Občinski štab teritorialne obrambe Mozirje je organiziral množično strelsko tekmovanje s polavtomatsko puško na strelišču v Šmartnem ob Dreti.

Tovarna MGA Nazarje je bila gostitelj mladincev iz naših osnovnih šol, ki so napisali najboljše spise na temo JLA in obrambo domovine. In vsake šole so bili nagajeni po trije avtorji prostih spisov. Za nagrado so prejeli knjižna darila.

Na obeh karavlah pa so se na tradicionalnem srečanju sestali pripadniki JLA, ki tu služijo vojaški rok in predstavniki družbeno-političnih organizacij občine Mozirje, SO in IS SO Mozirje,

Pavli Trogar je visoko priznanje predal predsednik TKS Slovenije Anrej Brvar.

Pavli Trogar Bloudkova nagrada

V petek, 20. novembra je bila dvorana Delavskega doma v Nazarjah skorajda premajhna za vse, ki so si želeli ogledati triindvajseto podelitev Bloudkovih nagrad in priznanj, ki jih TKS Slovenije podeljuje za najvišje dosežke na področju telesne vzgoje in športa. S tem, da je Telesnokulturna skupnost Slovenije izbrala za kraj podelitve priznanj prav Nazarje pa so veliko priznanje dobili tudi športni in telesnokulturni delavci v mozirski občini.

V slovesnem vzdušju so letos podelili sedem Bloudkovih nagrad in sedemnajst priznanj. Bloudkove nagrade so prejeli Pavla Trogar iz Mozirja, Mateja Svet iz Ljubljane, Raymond Debevc iz Ljubljane, Cveto

nega društva Ljubno, citraši iz Luč in ritmična skupina OŠ Mozirje. Program je povezovala Sabina Sušnik.

Gledalci so še posebej burno zaploskali, ko je nagrado sprejemala Pavla Trogar iz Mozirja, ki je prva v naši občini prejela to najvišje telesnokulturno priznanje. Pavla Trogar se je ob koncu prireditve v imenu vseh nagradencev zahvalila za visoka priznanja.

Za nagrajence in povabljenе goste je predsednik SO Mozirje Anton Boršnak priredil sprejem, ki je minil v izredno priskrbenem vzdušju. Tudi gostje, ki jih je čakala še dolga vožnja do doma, so vztrajali pozno v noč. Žopet so prišli skupaj stari znanci, prijatelji, ki so se tolikokrat srečevali na športnih tekmovališčih.

PAVLA TROGAR — za uspehe na področju množičnosti, vzgoje ter strokovnega in organizacijskega dela, še zlasti v Mozirju.

Malo je ljudi, ki bi bili vse življenje tako tesno povezani s telesnokulturno dejavnostjo kot Pavla Trogar. Že pred vojno je bila aktivna v mozirskem Sokolu, po vrnitvi iz Srbije, kamor je bila med vojno izseljena, pa je nadaljevala z dejavnostjo v tem kraju. Do leta 1951 je opravljala tajniške posle pri OFO Mozirje in Soštanj, leta 1951 pa je prevzela mesto poklicne inštruktorice pri Partizanu Slovenije. Kasneje je delovala kot predmetna učiteljica telesne vzgoje na OŠ Mozirje in si pridobila sloves tudi kot mentorica mladih. Pri TVD Partizan Mozirje je vse odtelej nepogrešljiva delavka na najrazličnejših položajih in duša Partizanove gozdne šole v Mozirju, ki si je brez nje sploh ni mogoče zamišljati. Pavla Trogar je tako postala pojem ne le v mozirski, marveč tudi v slovenski telesni kulturi, aktivna pa je tudi v krajevni skupnosti in v Turističnem društvu Mozirje. Trogarjeva je ena tistih telesnokulturnih delavk, ki je dosedanja priznanja — leta 1965 je že dobila Bloudkovo plaketo — niso uslavila, marveč so jo — nasprotno spodbudila k še bolj zavzetemu delu.

Pavčič iz Ljubljane, Bojan Pavletič iz Trsta, Ciril Praček z Jesenic in Smučarski skakalni klub Elektrotehna — Ilirija iz Ljubljane. Nagrade je podelil predsednik TKS Slovenije Andrej Brvar.

Nagradencem so organizatorji pripravili bogat kulturni program, katerega namen je bil prikazati kulturno in ljudsko izročilo Zgornje Savinjske doline. V programu so nastopili dekleški pevski zbor Prosvetnega društva Nazarje, Folklorna skupina Prosvet-

Med prvimi pa je sprejem zapustila naša smučarska šampionka Mateja Svet, ki si tik pred začetkom tekem v svetovnem pokalu pač ne more privoščiti daljših slavi. Seveda pa je našla toliko časa, da je mladim, ki so se v velikem številu zbirali okoli nje, dala avtogram.

Med gosti so bili tudi predsednik Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo Franci Pivec, bivši košarkaški as Ivo Daneu ter mnogi drugi telesnokulturni delavci iz vse Slovenije.

Pokroviteljica prireditve je bila tovarna Elko, ki je tudi tokrat stala ob strani mozirskih športnikov in športnic in tako veliko pripomogla k uspehi prireditvi.

Povejmo še to, da sta prireditve neposredno prenašala ljubljanska televizija in radio.

RAJKOP INTAR

Pomagajmo zunanjim pticam

Vsako zimo uničita mraz in glad mnogo zunanjih ptic, še več pa bi jih ne dočakalo pomladi, če ne bi zanje s krmiljenjem skrbeli številni njihovi ljubitelji. Na te naše drobne pernate prijatelje tudi v sedanjem kriznem času nikakor ne smemo pozabiti. Prepričani smo, da bodo tudi letos našli ptički svojo nujno hrano (semena, ki vsebujejo olje, nikakor ne kruhovih drobtin) v ptičjih hišicah ob

vseh naših domovih in šolah. Pripravite pticam tudi čumveč ptičjih pogajal! S skrbjo za ptice koristi človek tudi sebi, dokazuje svoj human odnos do živali ter prispeva k vzdrževanju ravnotežja v naravi, ki je žal vse bolj porušeno.

Društvo za varstvo in vzgojo ptic
»KALIN« Mozirje

TV Gornji grad?

V lanskem letu so prebivalci krajevne skupnosti Gornji grad snovali načrte, ki naj bi jih uresničili v srednjeročnem obdobju do leta 1990 in si s tem izboljšali življenjske, delovne in druge pogoje. V načrt so vnesli tudi izgradnjo kabelske televizije. Osnovni razlog za to odločitev je bila želja, da bi si izboljšali sprejemanje ljubljanskih programov, ki jih v prenekatem delu te krajeve skupnosti ne dobijo, ali pa zelo slabo. Seveda bi ob tem pridobili tudi vse druge prednosti kabelske televizije.

Drveča inflacija in vrtoglava rast cen sta v letošnjem letu spremenili njihove načrte. Odločili so se za takojšnjo akcijo. Ustanovili so iniciativni in nato gradbeni odbor in med ljudi poslali anketni list. Odziv je bil porazen, saj se je za akcijo odločilo le 40 od 200 gospodinjstev v Gornjem gradu. Skoraj so obupali, pa vendarle sklenili, da poskusijo še enkrat. Anketnih listov niso več pošiljali, ampak so se od hiše do hiše podali člani gradbenega odbora sami. Tokrat so bili lahko bolj, pravzaprav zelo zadovoljni. Za gradnjo kabelske televizije se je namreč odločilo 148 gospodinjstev. Akcija je torej lahko stekla. Vsi so podpisali pristopne izjave in za-

tem na podlagi pogodb tudi vsi plačali dogovorjeni znesek.

Na podlagi takojšnjega plačila jim je delovna organizacija Gorenje — Servis zagotovila ves potreben material, pa tudi sicer niso mirovali. V kratkih dveh mesecih, kar je zagotovo edinstven primer pri tovrstnih akcijah, so po vsem Gornjem gradu potegnili primarni vod, zgradili postajo in dobili signal. Iz varčevalnih razlogov so si iz množice možnih programov izbrali najboljše, predvsem pa so veseli enkratne slike ljubljanskih programov. Vendar tudi na tem niso ostali. V skladu s finančnimi možnostmi imajo v načrtu še zagotovitev angleških in francoskih programov, zelo resno pa razmišljajo tudi o internem studiu. Ne le razmišljajo, tudi zgradili ga bodo. S tem bodo lahko krajeve obveščali o vseh dogajanjih in prireditvah v kraju, kar je še kako pomembno, pripravljeni bodo video posnetke za potrebe turizma, s tem prispevali k boljši predstavitvi kraja in Gornje Savinjske doline v celoti in postorili še marsikaj, saj je možnosti veliko. Lepo plačilo za odločnost in trud, pa tudi lepo novoletno darilo torej.

J. P.

Če vas boli zob

Za zobobol je najboljšje zdravilo obisk pri zobozdravniku. To najbolje vedo v tistih krajih, kjer nimajo urejenega zobozdravstva. No, na Ljubnem že leto in pol

DR. ANA LENKO

takih problemov nimajo. So jih pa imeli pol leta poprej, ko v kraju ni bilo stalnega zobozdravnika. Takrat so krajani zahtevali, da se problem uredi. V sodelovanju s TOZD Zobozdravstvo so problem uredili na splošno zadovoljstvo, kar je na Ljubnem pričela z delom Ana Lenko iz Nazarja. Z medicinsko sestro Marijo Škrubej predstavljata tandem, z delom katerega so krajani Ljubnega zadovoljni.

SN: Za vami je leto in pol zobozdravstvenega dela na Ljubnem. Ste uresničili svoje poklicne želje in hotenja?

Dr. Ana Lenko: Pri delu ni večjih problemov. Poznam mentaliteto ljudi v naši občini, mnogi pa poznajo tudi mene. Tako lažje sodelujemo. Sicer pa je bil moj cilj delati v naši občini in ta je torej uresničen.

SN: Torej ne spadate v tisto skupino mladih zobozdravnikov, ki raje ostajajo na listah brezposelnih, kot pa da bi šli delat v manjše kraje?

Dr. Ana Lenko: Takih je res nekaj. Njihov cilj je pač delati v velikih centrih. Njihov argument je ta, da želijo hitreje strokovno napredovati. Mislim pa da se tudi mi v manjših krajih stalno in ustrezno strokovno izpopolnjujemo. To ni stvar bližine velikim centrom, ampak bolj osebnega pristopa in odnosa do dela.

SN: Velikokrat velja pravilo, da imajo v manjših krajih zobozdravniki boljše pogoje za delo, kot pa v mestih. V kakšnih raz-

merah delate?

Dr. Ana Lenko: V zadnjem letu so se pogoji za delo precej izboljšali. Trenutno razpolagamo z aparaturami in stroji, s katerimi lahko opravljamo vse zobozdravstvene in protetične storitve. V naslednjem letu načrtujemo še nakup opreme, ki nam bo omogočila uporabo večje količine steriliziranih instrumentov. Velika pridobitev v letošnjem letu pa je bil nakup kuhinjskih elementov, s čimer nam je omogočeno mnogo boljše in racionalnejše shranjevanje instrumentov, zdravlil in drugih stvari. Opremo je kupila KS Ljubo, velika hvala pa velja delovni organizaciji GLIN Nazarje, ki je prodala omenjene elemente po zelo dostopni ceni. Obema smo zelo hvaležni.

SN: Kolikšna je trenutno čakalna doba?

Marija Škrubej: Trenutna čakalna doba je do dva meseca. Na novo naročene paciente pa vpisu-

MARIJA ŠKRUBEJ

jemo za mesec marec. To pa seveda ne velja za paciente z bolečinami. Za protetiko pa je čakalna doba še nekaj daljša. Na prvi pogled je to dolgo čakalna doba. Če pa jo primerjamo s čakalnimi dobami v mestih, ki je tudi do pol leta, lahko ugotovimo, da ni tako kritična.

SN: Za konec še malo bolj delikatno vprašanje. Pri vašem delu obstaja precejšnja možnost prenašanja bolezni. Vas je kdaj strah?

Dr. Ana Lenko: Ta možnost res obstaja, vendar smo povezani z osnovno zdravstveno službo, tako da se lahko primerno zavarujemo.

RAJKO PINTAR

Bruci na kolenih. Skoraj dve uri so morali klečati, preden so bili sprejeti med študente.

Bruci so klečali

Tudi bruci niso več tisto, kar so bili nekoč. Verjeli ali ne, eden med njimi je imel celo brado. Stare bajte, ki so se udeležile skupščine zgornjesavinjskih študentov v Gornjem gradu, niso mogle verjeti svojim očem. Pa so ga kljub temu, tako kot ostale bruce, sprejeli med študente. Le kazen je bila bolj ostra. Uganili ste — obri- li so ga.

Ni treba posebej posebej poudarjati, da so bruci pokazali zelo malo ali skoraj nič znanja in da na nobeno vprašanje niso vedeli odgovora. Celotno tako enostavno vprašanje kot je npr.: Kakšna je razlika med vrbcem in vrbcem, nismo dobili odgovora. Zato so morali skoraj celo uro klečati in prestajati še druge kazni. No, pa vendar je bil predsedujoči milostljiv in je končno vse bruce sprejel med študente. Da bi bruci imeli dokaz o sprejemu, so prejeli tudi ustrezne diplome.

Seveda pa sam papir še nič ne pomeni. Pri pitju se je pokazalo, da jim manjka še kar precej vaje in da še dolgo ne bodo enakovredni člani študentskega življa.

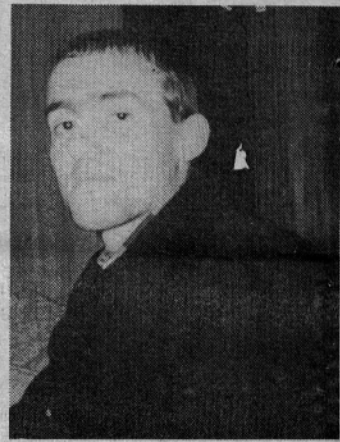
V takem razpoloženju se je končala letošnja že 27. skupščina zgornjesavinjskih študentov v Gornjem gradu. Študentje so se dobro odzvali vabilu, saj jih je bilo prisotnih okoli 35, kar predstavlja slabo polovico vseh študentov mozirske občine.

Pred začetkom skupščine je bila organizirana okrogla miza, na kateri so predsednik SO Mozirje Anton Boršnak, predsednik IS SO Ivo Kos, sekretar OK ZKS Miran Bele, sekretar OK SZDL Rajko Pintar in sekretarka OK ZSMS Jasna Miklavc odgovarjali na številna vprašanja. Studentje so se najbolj zanimali za gospodarska in ekološka vprašanja, nič manj pa tudi za možnosti zaposlovanja in štipendiranja.

Ko so govorili o delu v preteklem letu, so ugotovili, da je med študenti premalo zanimanja za

delo kluba. Dobro so organizirali brucovanje. Pokazali so tudi dober namen pri organiziranju informativnega dne, kjer bi se s srednješolci pogovorili o možnostih študija in drugih problemih, s katerimi se srečujejo študenti. Žal pa se je informativnega dne udeležil le eden predstavnik iz naših delovnih organizacij in samo dve dijakinji. Tako je dobra zamisel spaval po vodi. Želeli so organizirati tudi tridnevni izlet na Roglo pod izredno ugodnimi pogoji, pa so bile samo tri prijave... Kritično so ocenili delo dosedanje blagajničarke, na skupščini pa so se zato domenili, da jo je treba zamenjati.

Že vrsto let se vleče problem neaktivnosti študentov, ki študi-

Miran Pustoslemšek

rajo v Mariboru. Sedaj jih je že okoli trideset. To je pa že tako veliko število, da se lahko organizira sekcija Zgornjesavinjskega študentskega kluba. Mladenu Novaku so naložili nalogo, da jo ustanovi.

Z delom dosedanjega predsednika Mirana Pustoslemška so bili študenti zadovoljni in zato ostaja predsednik še naprej. Za podpredsednika so izvolili Franca Veršnika, za tajnico Mojco Kričej, za blagajničarko pa Blanko Atelšek.

RAJKO PINTAR

Najstarejši v KS Nazarje so praznovali

V četrtek, 10. decembra letos, malo pred 17. uro je bilo po cestah in poteh v KS Nazarje nekoliko bolj živahno. Gasilci domačega društva so odgovorno opravljali nalogo sklepa KS, da krajane nad 75 let starosti, ki so bili vabljeni, z društvenimi vozili varno pripeljejo na njihovo srečanje v Delavski dom Nazarje.

Zbralo se jih je okrog 50, ki so skupno šteli nad 3500 let. Za tako častitljivo starost se je splečalo potruditi in pripraviti tudi bogat kulturni program. Izvajali so ga malčki iz vrta Nazarje, članice dekleškega pevskega zbora PD »Jelka« Nazarje pod vodstvom Tadeje Urank, člani otroškega pevskega zbora, harmonikaš Glasbene šole in člana dramske skupine.

Najmlajši so razveselili s priscrčnimi folklorno plesnimi slikami, z modernim izraznim plesom in petjem, ostali nastopajoči pa so v drugem delu prireditve dokazali, kako la-

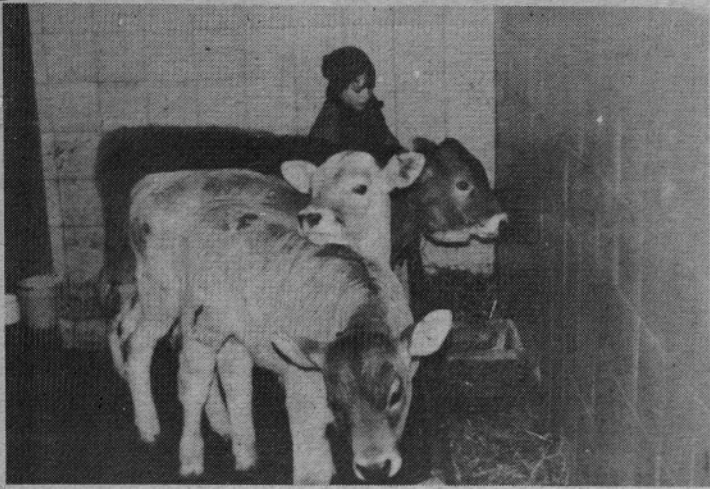
hko domača, stara pesem in lirika delujeta sveže in bogato tudi za publiko, ki je tako zvrst kulturnega izražanja doživljala sama v nekoliko drugačnih oblikah. Vsebinska programa je bila tako dober uvod v samo družabno srečanje. Povabljeni so kmalu skupno zapeli z gostitelji.

Dekleta dekleškega zbora so po uvodni zdravljici vabljenin izročila novoletna darila KS in jim zaželela v novem letu predvsem zdravja in dobrega počutja.

Gasilci domačega društva so najstarejše krajane po končanem srečanju skrbno pospremili na njihove domove.

Vsakoletno srečanje v takšni obliki je postalo v KS Nazarje že tradicionalna oblika novoletnega praznovanja starejših krajanov. Izredno prijetno je bilo slišati, ko so si ob slovesu zaželeli, da bi se naslednje leto spet srečali.

I. Ž.

Klementina hodi v tretji razred in skrbi za tri teličke

Moj domači kraj

Moj domači kraj je kmečka vasica Nova Sifta. Pri nas doma imamo kmetijo. Ati in mamica lepo skrbita zanjo. Ko pridem iz šole, jima pridno pomagam.

Z Andrejo hodiva v šolo peš. V šolo radi hodiva, saj se naučiva veliko novega. Jaz obiskujem tretji razred, Andreja pa drugega. Mlajši sestrici Metka in Damjana še ne hodila v šolo.

Doma pa že pridno pomagata pri delu, čeprav sta še majhni. Poleti smo pomagale kositi travo, grabiti seno, pobirati krompir. Jeseni pa je bilo veliko dela s pospravljanjem pese, repe in drugih pridelkov.

Tudi živina potrebuje vsak dan hrano.

Poleti ogradimo krave v električnega pastirja, kjer se pasejo. Sedaj pa jim je treba vsak dan nametati silos.

Imam tudi kobilu. Kličemo jo Zora. Zelo jo imam rada. Tudi ona me ima rada. Če jo pokličem, me počaka in kar ji rečem, me uboga. Kobilu tudi jaham. Kadar delamo, pa jo tudi vprežem v voz.

Rada živim na kmetiji in v Novi Štifti in nikoli je ne bom zapustila. Če bi morala živeti v mestu, bi bila žalostna.

KLEMENTINA TRATNIK

3. razred

OŠ Nova Sifta

Praznovali smo rojstni dan naše domovine

Tudi letos smo imeli proslavo ob dnevu republike. Odločili smo se, da bo potekala drugače kot prejšnja leta. Za uvod smo imeli občni zbor kulturnega društva, nato pa je sledil kviz o NOB v Zgornji Savinjski dolini in o kulturnih znamenitostih naših krajev. Tekmovali so učenci šestih, sedmih in osmih razredov.

Kviz sta vodila Polona Kolerc iz 8.č in David Gabrovec iz 8.c razreda.

Vprašanja so bila težka, vendar so tekmovalci nanje dobro odgovarjali. Da so bili odgovori pravilni, sta

skrbeli tovarišici Romana Presečnik in Andreja Mavrič.

Tekmovanje je bilo zelo napeto in ko smo dobili seštevek točk, smo veseli zaploskali zmagovalcem, učenecem 7. razreda. Zmagovalci so dobili za nagrado knjige Mozirje skozi čas.

Da so si tekmovalci malo oddahnili, mi pa sprostili od napetega poslušanja, sta poskrbela pevski zbor in plesna skupina.

Še več takih proslav!

Danica Senica, 7.č
OŠ II. grupe odredov Mozirje

**SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO 1988
VAM ŽELI**

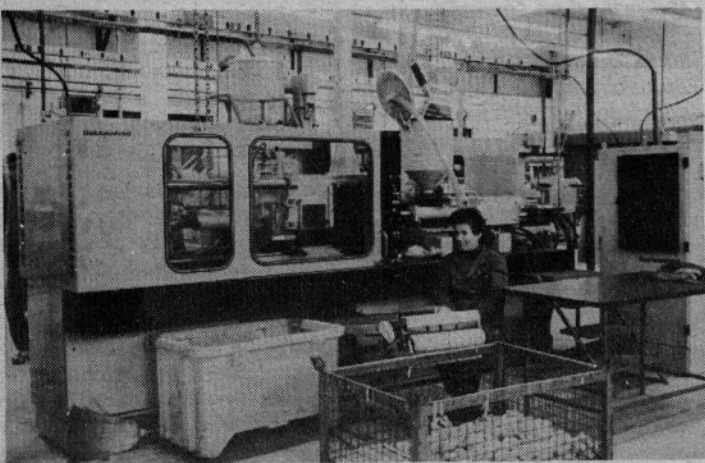
10 ljubljanska banka
Temeljna banka Velenje

agencije

Preloge
Šmartno/Paki
Nazarje
Gornji grad
Ljubno
Luče

ekspoziture

Rudarska
Šaleška
Tomšičeva
Bevče
Nama
Gorenje
Pesje
Šostanj
Mozirje

V tovarni Mali gospodinjinski aparati v Nazarjah so poleg novih proizvodnih prostorov bogatejši tudi za moderno tehnologijo.

Ko se spet izteka staro leto, so naše misli usmerjene v nastopajoče NOVO LETO 1988. S to skromno čestitko želimo vsem upokojencem-članom Društva upokojencev Mozirje kar največ zdravja in osebnega zadovoljstva. Naše prisrčno voščilo spremlja iskrena želja, da bi bilo novo leto vsakomur in vse dni kar najbolj naklonjeno v duhu mirnega sožitja, medsebojnega razumevanja, spoštovanja in iskrenega prijateljstva.

Društvo upokojencev
Mozirje

Vsem obrtnikom, delavcem, ki so zaposleni pri obrtnikih ter kooperantom želimo v letu 1988 zvrhano mero poslovnih uspehov, zdravja in zadovoljstva.

OBRTNO ZDRUŽENJE
MOZIRJE

»Članom društev upokojencev v občini Mozirje sporočamo, da bodo tudi v naslednjem letu 1988 lahko koristili nasvete v premoženjsko-pravnih in drugih podobnih zadevah. Uradne ure bodo kot doslej vsako DRUGO in vsako ČETRTO sredo v mesecu od 9. — 10. ure v pisarni DRUŠTVA UPOKOJENCEV MOZIRJE, stan. blok 27 a v pritličju desno.«

»Člane Društva upokojencev Mozirje ter odbornike društva pa obveščamo, da bodo redne uradne ure v društveni pisarni v letu 1988 vsak PONEDELJEK od 9. do 12. ure in ne kot doslej vsako SREDO od 10. do 12. ure.

Spremembo v dnevu in uri narekuje večnamembnost društvenih prostorov.«

Društvo upokojencev Mozirje

Namesto novoletnih čestitk občanom in delovnim organizacijam je KS Luče nakazala prispevek za izgradnjo bolnice v Celju

ČEBELARJI!

V skrbi za dragoceni naravni čebelji vosek, obveščam čebelarje, da:

- kuham voščine, zelo dober izkoristek,
- izdelujem satnice, vosek razkužim,
- prodajam razkužene satnice.

Cena konkurenčna.

KUSTER VLADO
Mozirje 199

OBVESTILO!

Obveščam vse stranke, da je odprt frizerski salon »MANJA« v Ljubnem ob Savinji, vsak dan od 12. ure do 19. ure, ob sobotah pa od 7. ure zjutraj do 14. ure. Se priporoča frizerski salon »MANJA«!

»MERCATOR
ZGORNJESAVINJSKA KMETIJSKA ZADRUGA
MOZIRJE
TOZD TRGOVINA GOSTINSTVO
MOZIRJE

Komisija za delovna razmerja

objavlja

prosta dela in naloge

v gostilni Menina Gornji grad:

KUHARJA — NATAKARJA
za nedoločen čas

Kandidati morajo izpolnjevati splošne pogoje in imeti poklic zahtevane gostinske stroke, če so le priučeni, morajo imeti daljše delovne izkušnje v gostinski stroki.

Poskusno delo traja dva meseca.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev zbira kadrovska služba zadruga do konca leta 1987.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v roku 10 dni po poteku roka za prijavo.«

Hvala za uslugo in pozdravljeni!

Vodja splošnega sektorja
Jože Prušek

Podjetje za urejanje voda
Nivo — Celje

Na podlagi odlokov o obveznem čiščenju potokov in jarkov, ki so jih sprejele skupščine občin na območju OVS SAVINJA — SOTLA

POZIVAMO

k zimskemu očiščenju potokov in jarkov vse lastnike in koristnike prirežnih zemljišč. Struge vseh potokov in jarkov ter njihova nabrežja morajo biti očiščena najkasneje do 15. marca 1988.

Osnovni smoter očiščevalne akcije je — izboljšati odtok voda in tako zmanjšati obseg in pogostnost morebitnih povodnji. Ob čiščenju je predvsem treba iz strug potokov in jarkov odstraniti vse, kar vidno zavira normalni vodni pretok. Pri odstranjevanju zarasti je treba paziti, da se ne bi poslabšali ekološki pogoji in krajinski izgled našega obvodnega sveta.

Čiščenje bodo nadzirale občinske vodnogospodarske inšpekcije ob sodelovanju območne rečno-nadzorstvene službe. Ta bo vsem lastnikom in koristnikom prirežnih zemljišč sproti na voljo za smernice in napotke, kako to nalogo najboljšo opraviti.

Vse lastnike in koristnike prirežnih zemljišč opozarjamo, da so po občinskih odlokih določene znatne denarne kazni za vse tiste, ki se temu pozivu ne bi odzvali.

TOZD Vodno gospodarstvo
Rečno-nadzorstvena služba

Postala sva pionirja

Postal-a sem pionir-ka

Za Dan republike sem tudi jaz postal pionir. Dobil sem rdečo rutico, modro titovko in rdeč nagelj. Starejši pionirji so nam pripravili lep program. Na lepo okrašenih mizah so nas čakale dobrote. Na sprejem sta prišla tudi moj očka in mamica. Po veseli igri smo srečni odšli domov. Tega dne ne bom nikoli pozabil.

ANDREJ URATNIK
OŠ Mozirje

27. november je zame pomemben datum. Takrat imam rojstni dan, letos pa sem bila na ta dan sprejeta v pionirsko organizacijo. V šolo sem šla ob 13.00 uri. Najprej smo imeli slovesno kosilo. Ob 15.00 uri je bila proslava in sprejem v pionirsko organizacijo. Po prireditvi smo se skupaj s starši zabavali. Tega dne se bom vedno rada spominjala.

PRESEČNIK KATJA
OŠ Mozirje

Sedaj, ko sem postal pionir, se bom lepo vedel. V šoli se bom pridno učil. Sošolcem bom pomagal. Starejše ljudi bom spoštoval in pozdravljal.

ŠORLI TADEJ
OŠ Mozirje

Prišel je dan, ki sem ga težko čakal. V šolo sem šel lepo oblečen. Vsi smo šli v telovadnico. Starejši pionirji so nam pripravili lep sprejem. Dali so nam rute in kape. Obljubili smo, da bomo pridni in se pridno učili. Ta dan je bil naš praznik. Postal sem pionir.

GOLIČNIK GVIDO
OŠ Mozirje

Anketa o uporabnosti informacij

Argumentov za obstoj občinskih glasil kot tudi za njihovo ukinitvev ne manjka. Pomanjkljivost dosedanjih razprav je v tem, da praviloma o (ne)potrebnosti posameznih občinskih glasil razpravljajo zgolj politiki in odgovorni za obveščanje v občinah, medtem ko so uporabniki informacij običajno manj vključeni. Zato se je odbor za racionalizacijo obveščanja v celjski regiji, ki je bil letos, na pobudo celjskega aktiva Društva novinarjev Slovenije, ustanovljen pri Medobčinskem svetu SZDL Celje, odločil, da s pomočjo bralcev ugotovi, ali so se posamezna občinska glasila sposobna sama potjevati na tržišču. Sklop vprašanj v pričujoči anketi je seveda širši, kajti osnovni cilj odbora je, da pripravi takšen strokovni predlog za racionalizacijo obveščanja, ki bo zagotavljal večjo uporabnost informacij za občane in delovne ljudi celjskega območja, in ne ukinitve ali ohranitev obstoječih glasil v regiji.

Anketo so objavila glasila: Novi tednik, Naš čas, Savinjski občan, Dravinjski glas, Savinjske novice, Utrip in Bohor žari. Kar zadeva naše delo, odbor pričakuje, da se bodo laščani odzvali na anketo prek drugih glasil, ker glasilo laške občine pred novoletnimi prazniki ne bo izšlo. Izpolnjene anketne lističe lahko pošljete ali osebno dostavite na vsa omenjena uradništva do 15. januarja. Da bi bili rezultati ankete kar se le da verodostojni, bodo na anketna vprašanja odgovorila tudi vodstva vseh krajevnih konferenc SZDL na celjskem. Odbor pričakuje, da boste akcijo vzeli resno in odgovorno. Nepravilno bi namreč bilo, če bi moral odbor oblikovati zaključke na osnovi vašega molka.

ANKETA

o bralnosti in vsebinskih zasnovah glasil celjske regije

1. Katere časopise berete?

2. Prispeva občinsko glasilo k bolj poglobljenemu obveščanju o dogajanjih v občini?

DA NE

3. Ali vsebina občinskega glasila predhodno opozarja na probleme, o katerih bodo odločali ustrezni organi?

DA NE

4. Želite, da bi občinsko glasilo izhajalo bolj pogosto? Zakaj?

5. O katerih zadevah občinsko glasilo premalo piše?

6. Ali bi brali občinsko glasilo, če bi ga morali kupiti?

DA NE

7. Bi zadostovalo za obveščanje o dogajanjih na celjskem območju regijsko glasilo?

DA NE

Izpolnjeno anketo pošljite na naslov:
Uredništvo Savinjskih novic, Mozirje

Bili smo v osrčju Južne Amerike

Dokler bo ustvarjen človek s svojim umom in zmožnostmi, mu nikdar in nikjer ne bodo postavljene meje, ki jih ne bo vsaj poskušal premakniti naprej. Vsakdo, ki se ustavi samo na tistem, kar je že storjeno in posnema druge, pada. Ustvarjeni smo pač za to, da stremimo navzgor ali v globino, v mraz ali vročino, živeti hočemo naravno in polno in reševati večna vprašanja, čeprav vemo, da zadnjega ne bo rešil nihče.

Konec maja letos se nas je sedem članov Zgornjesavinjske alpinistične sekcije odpravilo na šesttedensko potovanje v južnoameriške Ande, točneje v pogorje Cordillera Blanca.

23. maja smo se v Mozirju poslovili od domačin. Iz zagrebškega letališča smo poleteli in po nekaj urah pristali na pariškem letališču Orly. Tu smo imeli tudi dan in pol postanka, tako da smo si lahko ogledali glavne znamenitosti kulturne prestolnice Evrope ter Francije. V zgodnjih jutranjih urah 25. maja smo zapustili Pariz in čakala nas je dolga vožnja preko Atlantika, za katerega pa se danes nimam predstave, kako je res velik.

Nekako ob petih po venezuelskem času (tu je še sedemurna razlika) smo pristali na drugem koncu sveta, ki se mu v obširni besedi pravi »Amerika«. Caracas, glavno mesto Venezuele, je bilo naša prva postaja na drugem kontinentu. Vse kar smo videli smo lahko opazovali le na letališču, prav tako tudi v Bogoti, glavnem mestu Kolumbije. Z veliko nestrpnostjo pa smo čakali polet v Limo oz. Peru, saj smo, ko smo leteli čez Ande, lahko videli tudi najvišji vrh Cordillere Blanca Huascarán.

Končno smo po dogli vožnji na koncu začetka našega potovanja. Lima, glavno mesto Peruja, veliko šestmilijonsko mesto, tu je četrtina vsega prebivalstva države, nas sprejme z vso svojo nenavadnostjo in z bistveno drugačnim življenjem od našega.

Pri naših združbah v klubu Dubrovnik, kjer so nas sprejeli pod streho, smo se naslednjega dne po dobro prespani noči napotili proti severu države — Andom na proti. Noč smo preživeli v avtobusu, ki nas je v zgodnjih jutranjih urah pripeljal v mesto Huaras. Tu se nam je v jutranjem soncu razgrnil fantastičen pogled na najvišje očke Cordillere Blanca.

Tu smo se spoznali z domačim gorskim vodnikom Valterjem, od katerega smo dobili podrobnejše informacije o hribih. Odločili smo se, da bo naša prva tura dolina Langanuco in z njo 5800 m visoki hrib Pisco, ki tehnično ni ne vem kak zahteven, vendar pa je idealen za aklimatizacijo.

Tako sva 30. maja ob enajstih dopoldan po dveh taborih, dveh dneh naporov in bojev z višino z Zobeком stala na točki, kjer ni bilo več poti naprej, le še nazaj. V daljavi sva opazovala prijatelje. Sonce je neusmiljeno žgalo, slikala sva se, pojedla čokolado in začela sestopati nazaj v dolino. Ta vzpon je prehal nekako počasi za nami, šele pozneje smo se zavedali, da na taki višini nihče od nas še ni bil. Nismo imeli kaj, da ne bi bili veseli.

Naslednjih nekaj dni smo v Huarasu počivali in bili redni obiskovalci restavracije »Los Puyas«, kjer so poceni pekli

odlične zrezke, saj smo se v hribih zaradi višine pošteno zlakali.

Ko smo bili zopet vsi pri močeh, smo se s kombijem prepeljali v osrčje doline Paron. Tokrat smo se odločili za hrib Karaz 1, ki pa je bil bistveno težavnejši od Pisce. Čif in Dreje sta pot nadaljevala pred nami, tako da sta vrh osvojila dan prej kot Zdenč, Boštjan in jaz. Vanč in Zobeк pa sta medtem po Hvandoyi zaman čakala lepega vremena. Tudi mi smo se prebijali z zelo slabih vremenskih razmerah proti vrhu, po ledeniku, ki nam je pokazal zobe, moči so nam pojenjevale, primanjkovalo je zraka, ledeniške razpoke pa so nesramno zijale in nam kazale vso svojo globočino.

8. julij — čepimo na vrhu 6026 m visokega Carasa. Megla nam je onemogočala razgled na daljne vrhove Andov. Zeleni smo si le še nazaj, proti sedlu, proti šotoru, proti topli juhi, po nevarnem ledeniku do prijateljev, ki sta nas med celotnim vzponom opazovala, do stiska roke, s pogledom v njegove oči, v katerih se izraža tisto, česar se nikoli ne da napisati.

Naslednjih nekaj dni sva tudi z Boštjanom zaman čakala pod vrhom Chopicalgue lepega vremena. Ravno zaradi tega sva se odločila za slovo od hribov in nadaljevanje našega potovanja nazaj proti Limi. Od tu sva v naslednjih štirinajstih dneh prepotovala inkovsko državo po dolgem in počez. Obiskala sva otoke pticv in morskih levov na Pacifiku, vulkansko mesto Arequipo z znamenitim manastirjem Santa Katalina, glavno inkovsko središče Cuzco, znamenito inkovsko skrivališče pred Španci Machupicchu in najvišje ležeče jezero na svetu Titicaca. Najini prijatelji, ki so medtem ostali kar pod hribi, pa so pozneje še osvojili in preplezali nekaj vrhov.

Kaj vse bi lahko človek povedal o tej deželi in ljudeh, o njihovem vsakdanjem boju za obstanek! To so ljudje, ki ne marajo za druge, ki jim higiena ni na prvem mestu, ljudje, ki s svojo skromnostjo nimajo takšnega življenja kot ga imamo mi. Posebno so simpatični otroci — umazani, razkuštrani in strgani, pretežni del otroštva preživijo na hrbtu svojih mater pri njihovem vsakdanjem boju za obstanek. Z iskrenimi črnimi očmi gledajo izpod umazane odeje. Tam nekje za vogalom ulice razkuštrana črnolasa glavicca opazuje bedno življenje svojih staršev in nenazadnje tudi svojo prihodnost.

3. julija smo zapustili to deželo, deželo čudovitih hribov, dolin, ledeniških jezer, deželo legendarne inkovske kulture. Po štiridesetih dneh bivanja v njej smo se počutili že čisto domače. Ob dveh popoldan nas je letalo požrlo v svoj trup, nas vzdignilo visoko med oblake, kjer nam je preostalo le še pogled na prelepo deželo. Odmika se od nas in nam kliče v slovo »ADIOS AMIGOS«.

Ob koncu bi se v imenu vseh članov odprave želela zahvaliti v prvi vrsti delovni organizaciji »Elkroj«, pletilstvu Bunni iz Nazarij, delovni organizaciji Cinkarna TOZD Kemija iz Ljubije, planskim društvom po dolini, skratka vsem tistim, ki so nam na tak ali drugačen način prikoščili na pomoč in omogočili odpravo. Mija ŠTORGELJ

Dedek mraz v Mozirju

Dedek Mraz bo kot vsako leto tudi letos obiskal vse krajevne skupnosti in naši občini. Obdaril bo vse predšolske otroke od drugega leta starosti dalje pa tudi otroke, ki obiskujejo prve štiri razreda osnovne šole. Prireditve bodo organizirala Društva prijateljev mladine.

V Mozirju pa bo dedek Mraz razveseljeval otroke tudi 24., 25. in 26. decembra. V središču Mozirja mu bodo pripravili pravljico nas. Vsak dan bo med 17. in 18. uro pripovedoval pravljice in svoje dogodivščine. Spremljala ga bodo najrazličnejša pravljčna bitja.

DMP Mozirje

Ocenjevanje ptic v Mozirju

Konec novembra je organiziralo Društvo za varstvo in vzgojo ptic »Kalin« Mozirje v prostornih veterinarske postaje ocenjevanje ptic. Mednarodni sodnik Djuro Pribolšan iz Zagreba, ki ocenjuje ptice v Jugoslaviji in tujini že 22 let, je dal po ogledu nad 50 »branih ptic v Mozirju navdušeno izjavo. Vse ocenjevanje ptice so vrhunske kvalitete, vsaka ptica je prvorazredna, diskvalifikacij ni bilo. Še nikoli doslej ni videl ob sorazmernem majhnem številu ptic takšne kvalitete.

S tem tekmovanjem želijo člani Društva »KALIN« Mozirje vzpodbuditi ljubitelje oz. rejce ptic v mozirski občini k vključevanju v društvo, saj žal na tem ocenjevanju ni bilo nobenega ptička s tega področja. Društvo

je namenjeno predvsem ljubiteljem ptic na področju Gornje Savinjske doline, zadnje čase pa ga rešujejo pred razpadom člani iz T. Velenja. Ob tem pa imajo zelo velike težave, saj si morajo služiti denar za vzdrževanje Ljubotovega doma v Savinjskem gaju s prostovoljnim delom. Prošnje za denarno pomoč za obnovo tega objekta so našle pozitiven odmev le v GLIN-u Nazarij, v ELKROJ-u Mozirje ter v podjetju EKO T. Velenje.

Želeti je, da bi se za vzgojo ptic in za aktivno delo v Društvu za varstvo in vzgojo ptic »Kalin« Mozirje navdušilo predvsem čimveč mladih, saj je znano, da ljubiteljev ptic v Gornji Savinjski dolini ne manjka.

Ludvik Es

Člani odprave ob prihodu domov. Od leve: Andrej Grudnik, Boštjan Erjavec, Tone Pavlič, Mija Štorgelj, Vanč Plaznik, Zdenko Cigliar in Robi Supin.

Zanimivo turistično obvestilo

Celjska turistična zveza že nekaj let skrbno spremlja delovanje turističnih društev na območju celjske regije. Izdaja tiskana obvestila v obliki revije in vsako leto pripravi Turistični koledarček — Informator.

Tudi letos je ta koledarček že izšel. V njem je spet vse kar bi vsakdo, ki se tako ali drugače bavi s turizmom moral vedeti. Opisuje kulturne spomenike, sakralne spomenike, pomnike NOB, piše o muzejih, opisuje naravne zanimivosti, v njem je posebno poglavje o naravnih zdraviliščih, planskih postojankah, športu in še bi lahko naštevali. Posebno poglavje je

namenjeno opisom turističnih krajev, kar 30 krajev je predstavljenih! Pač obvestilo, ki je vsakemu obiskovalcu turistom potrebno.

Tujijski promet postaja iz leta v leto zahtevnejši. Obiskovalci največkrat ne iščejo le dobre hrane, lepe sobe, pač pa vse bolj zahtevajo obveščeno o krajih in ljudeh kamor potujejo. Zato je koledarček nepogrešljiv pripomoček vsakega gostinca, turistične kmetije in podobnih podjetij.

Koledarček je, kot vrsto let doslej, uredil in sestavil dolgoletni in znani turistični delavec prof. Zoran Vudler. A. V.

850. in 750. obletnica

Čeprav, oziroma prav zato, ker gre za dogodka izpred mnogih let, bo marsikdo zanju prvič slisal. Ker gre torej tako rekoč za novici, tudi za dogodka na ozemlju naše občine, bo tema članka kar ustrezala naslovu časopisa.

Starejše datiranega dogodka kot je 850-letnica, se zaenkrat ne bi mogli spominjati.

7. 4. 1140 je bila v Ogleju izdana ustanovna listina benediktinskega samostana v Gornjem gradu. Seveda je znano, da je samostan deloval že več let prej, čeprav so nove zgradbe skupaj z večjo cerkvijo bile dokončane šele okoli leta 1200, najpozneje do leta 1220. Dogodek, ki se omenja že tri leta pred uradno ustanovitvijo samostana, je cerkveni zbor v Gornjem gradu. Ne gre torej za nič pretresljivega, ves čar je samo v dejstvu, da je to — kot rečeno — najstarejši datirani dogodek v dolini.

V zvezi z mlajšo obletnico gre za važnejši dogodek, ki pa kljub temu ni pustil v Gornjem gradu nobenih sledov. Vse je namreč ostalo le pri besedah, tako kot je praksa tudi tridesetisočletja pozneje.

Leta 1237 je oglejski patriarh Bertold — pod njegov patriarhat je od leta 796 spadalo ozemlje južno od Drave — predlagal papežu, da v Gornjem gradu ustanovi novo škofijo za slovensko etnično območje. Na slovenskem ozemlju v tistem času ni bilo škofij. Razen seveda severno od Drave, v salzburški nadškofiji (npr. leta 1228 ustanovljena lavantinska škofija) in v Prekmurju, ki je spadalo pod dve madžarski škofiji. Škofovska opravila so opravljali arhidiaconi, škofovski namestniki. Savinjski arhidiaconat, ki je zavzemal današnjo Štajersko — seveda le južno od Drave — in je bil eden od štirih arhidiakontov oglejskega patriarhata (nadškofije), je večinoma upravljal vsakokratni gornjegrajski opat Metropolit, v tem primeru patriarh (na-

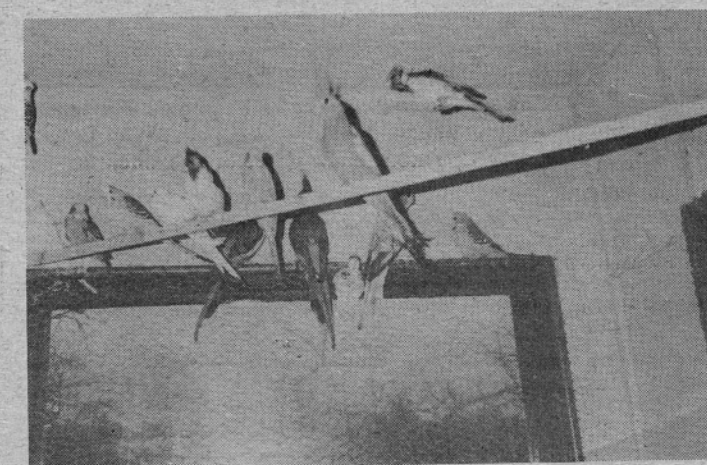
dškof), pa je le moral opravljati utrudljive vizitacije v za kratke čase izredno obširnem patriarhatu. Prevodno oziroma prenosno sredstvo je bil edinole jahalni konj, saj kočij še niso poznali. Patriarh je zato hotel sebe in svoje naslednike vsaj delno razbremeniti. Bil pa je tudi v skrbah za versko življenje ljudi, saj je jasno, da se jim zaradi obširnosti škofije ni mogel posvečati v zadostni meri. Še posebej se je bal, da bi se oprijeli malikovalstva.

Z ustanovitvijo škofije se je strinjal tudi papež Gregor XI., vendar je postal pogoj, da se samostan zaradi tega ne sme razformirati. Seveda je patriarh nameraval prav to. Za oboje pa na ozemlju, ki je pripadalo samostanu, niti na mnogo širšem, ki bi ga dobila škofija, očitno ni bilo dovolj sredstev. Virov o tem sicer ni, vendar po tem, kako daleč so že pripeljali stvar, sklepajo, da drugih razlogov za neuresničitev Bertoldove zamisli skorajda ni moglo biti.

Škoda, ne le za Gornji grad, ki bi s tem veliko pridobil, tudi za Slovence kot narod, saj bi jih škofija povežala na mnogo širšem področju, kot jih je leta 1461 ljubljanska škofija, s tem pa bi bolj in prej čutili kot narod. Ljubljanska, v praksi bi lahko rekli kar gornjegrajska škofija, je namreč zaradi dejstva, da je njeni ustanovitvi nasprotoval takratni patriarh, postala neprimerno manjša kot bi bila gornjegrajska iz leta 1237.

Obračunanih obletnic torej letos razen s tem člankom nismo obeležili. V zvezi z drugo obletnico bi lahko praznovali vsaj 750-letnico najstarejšega dokumentiranega pomanjkanja denarja za krajevne potrebe v Gornjem gradu. Če odmislimo nov gasilski avtomobil in dela na cerkvi, smo jo vendar nehoti v tem stilu kar dostojno praznovali. Menim pa, da bi bilo nujno, da se to praznovanje ne bi zavleklo v naslednja leta.

JANEZ MAVRIČ

Nekaj lepotev iz številne družine ptic, ki jih goji Viktor Lukše iz Mozirja.

Za napredek kmetijstva

Naši kmetje so se po kmečki odvezi znašli pred nešteti težavami, ne le da jih je pestil dedni zakon, ki je mnoga posestva spravil na boben, kmete so pestile tudi denarne težave, saj trg s pridelki ni bil niti malo organiziran, tako so kmetje bili lahek plen raznim izkoriščevalcem, ki so za visoke obresti posojali denar nerazgledanim ljudem na vasi. Beda je silila marsikje v popivanje in alkoholizem.

V takih časih je bilo potrebno ljudem pomagati, tega pa seveda ni storila takratna oblast, tembolj ker je tiste čase bilo le malo razumnikov med ljudstvom, ki bi lahko stopili v bran svojega naroda. Že Anton Martin Slomšek je pričel delovati v prosvetlenskem smislu, pozneje pa so to delo nadaljevali sprva redki, potem pa vsepogostejši izobraženci. Brez dvoma gre tu velika zasluga župnikom, ki so dejansko najbolj doživljali tegobe kmečkega človeka. Neminovne zasluge za prosvetljevanje v kmetijstvu ima tudi takratna c. kr. Kmetijska družba. Ta je tako na Kranjskem, kot tudi na Štajerskem skrbela za tiskana navodila, pozneje pa tudi za potujoče učitelje v kmetijstvu. Da je prav ta družba dala pobude za pisanje strokovnih knjig potrjuje uvodnik v knjigi Umno kmetovanje in gospodarjenje iz leta 1854, ki jo je izdala ta družba, napisal pa Janez Zalokar, župnik v Škocjanu pri Mokronogu.

Do navedene knjige so bile poleg drugih že izdane knjige: Od kmetijske kemije (župnik Matija Vrtovec), Od sadjoreje (župnik Franc Pirc), Od čbelarstva (župnik Jurij Jonke) Od reje sviloprejk (dr. Hlubek) in še nekateri drugi zapisi. V Ljubljani pa so izhajale Kmetijske in obrtniške novice, ki so pravtako prinašale zanimive zapise o kmetijstvu in gospodarjenju na kmetijah.

A. Videčnik

S športnih igrišč

Ob koncu leta je ZTKO Mozirje organizirala kar nekaj športnih tekmovanj.

Za naslov občinskega prvaka so se pomerili kegljaci. Tekmovalo je 14 dvojic in 10 posameznikov. Med dvojicami sta prvo mesto zasedla Presečnik in Opalin iz Mozirja, drugo Kramer in Kumprej iz Ljubnega, tretje mesto pa Kovač in Voncec iz Radmirja. Med posamezniki pa si je naslov občinskega prvaka prikeljal Stojilčević iz Mozirja, ki je podrl 1206 kegljev, drugi je bil Presečnik (ZKZ Mozirje) s 1202 keglji, tretji pa Jerovčnik (ZKZ Mozirje) s 1188 keglji.

Mladinci so se pomerili v namiznem tenisu. Zmagal je Blaž Bastl iz Šmartnega ob Dreti, drugi je bil Bojan Lukše, tretji pa Pinculič, oba iz Mozirja. Ekipnega prvenstva

Zalokar je zapisal: »Taki izdelki umnih in modrih naukov od kmetovanja so vsele znamenja in priče napredovanja v kmetijskih prej zlo zanemarenih vednosti in znanosti tudi pri nas, katerih občno potrebo spoznajo domoljubi in umni možje, ki jih s svojo učenostjo in modrostjo razjasnjujejo in njihovo korist dokazujejo. Dalje navaja Zalokar: »Pisal sem ne za učene, ampak za preproste kmetovalce, kar je najbolj mogoče priprosto in po domače...«

Navedene misli marsikaj povedo! Vendar pa, ko navajamo razne nauke, ki so jih v knjige napisali takratni slovenski razumniki, ne moremo mimo mozirskega rojaka župnika Janeza Goličnika, ki je že leta 1792 v Celju izdal strokovno knjigo za čebelarje Popolno podučenje za vse čebelarje. Gre za prevod knjige Antona Janše z delno prilagoditvijo razmeram, ki so takrat vladale.

Zalokarjeva knjiga je razdeljena na štiri dele in ima tudi »pristavek«, ki je namenjen gospodarjenju na sploh. Sicer pa najdemo v prvem delu nauke o obdelavi zemlje, pridelavi koristnih rastlin in sadežev, v drugem delu je govor o živinoreji, v tretjem o sadjarstvu, v četrtem pa bremo o gozdarstvu. Torej gre za delo izredne vrednosti, ki je še danes zanimivo, saj hrani vrsto lepih slovenskih izrazov, ti so danes pogosto tuji. Predvsem pa navaja Zalokar številne sadne in trtne sorte, ki so že davno pozabljene, pa so nekoč bile v naših krajih. Med zanimivosti šteje gotovo tudi zapis višine naših hribov in gora izraženo v »čevljih«, tako je »Troglav« visok 9037 čevljev in tako naprej. Skratka, knjiga vsebuje vrsto podatkov, ki bi bili še v sodobnem času zanimivi, čeprav je od izdaje preteklo kar 133 let.

A. Videčnik

S športnih igrišč

Ob koncu leta je ZTKO Mozirje organizirala kar nekaj športnih tekmovanj.

Za naslov občinskega prvaka so se pomerili kegljaci. Tekmovalo je 14 dvojic in 10 posameznikov. Med dvojicami sta prvo mesto zasedla Presečnik in Opalin iz Mozirja, drugo Kramer in Kumprej iz Ljubnega, tretje mesto pa Kovač in Voncec iz Radmirja. Med posamezniki pa si je naslov občinskega prvaka prikeljal Stojilčević iz Mozirja, ki je podrl 1206 kegljev, drugi je bil Presečnik (ZKZ Mozirje) s 1202 keglji, tretji pa Jerovčnik (ZKZ Mozirje) s 1188 keglji.

Mladinci so se pomerili v namiznem tenisu. Zmagal je Blaž Bastl iz Šmartnega ob Dreti, drugi je bil Bojan Lukše, tretji pa Pinculič, oba iz Mozirja. Ekipnega prvenstva

ev v namiznem tenisu se je udeležilo 6 ekip. Zmagala je dvojica Žarko in Iztoč Benetek, pred dvojico Rampre—Skornšek in dvojico Glojek—Purnat.

TVD Partizan /ozirje pa je organiziral že 5. tradicionalni novoletni turnir v odbojki. Turnirja se je udeležilo sedem športnih društev iz naše občine.

Prvo mesto je po ogorčeni borbi v finalu pripadlo ekipi Šmartnega, drugi so bili Mozirjani, tretje mesto pa so si razdelili odbojkaši Gornjega grada in Nazarij. Turnir je pokazal, da je tudi za moško odbojko v naši dolini zanimanje, vendar pa vsa društva žal nimajo možnosti za tovrstno rekreacijo.

RAJKO PINTAR

Mesec solidarnosti

V mesecu oktobru je Rdeči križ zbiral sredstva za pomoč pri odpravi elementarnih nesreč, za invalide in ostarele občane, za zdravilišče Debeli Rič, kjer letujejo otroci iz vse Slovenije, pa tudi za delo Rdečega križa.

Občinski odbor Rdečega križa Mozirje je v to akcijo vključil vse aktiviste Rdečega križa, vse podmladke Rdečega križa šol. Sredstva pa je zbiral tudi od delovnih organizacij in samostojnih obrtnikov v občini.

Prodanih je bilo zahvalnic za 860.000.—dinarjev. Poleg teh sredstev pa so delovne organizacije, posamezniki darovali še 550.000 dinarjev. Tako je bilo skupaj zbranih 1.410.000 dinarjev. 20% sredstev smo prenakazali Republiškemu

odboru Rdečega križa, 30% je ostalo Občinskemu odboru in 50% Krajevnim organizacijam Rdečega križa. Vsa zbrana sredstva bodo uporabljena za zgoraj navedene potrebe.

Ob tej priliki se vsem darovalcem zahvaljujemo za prispevke, s katerim bomo omogočili Rdečemu križu, da dodatno pomaga otrokom iz socialno ogroženih družin, starejšim ljudem in invalidom, kakor tudi prizadetim ob elementarnih in drugih nesrečah.

V kolikor pa je kdo pripravljen Rdečemu križu še pomagati lahko svoj prispevek nakaže na žiro račun št. 52810-678-54016 OO RK Mozirje z oznako »za solidarnost«.

M. J.

Strelnski tekmovanji

Na strelišču v Šmartnem/D. je bilo dne 29. 11. 1987 organizirano množično strelsko tekmovanje z zračno puško. Tekmovanja se je udeležilo 10 moških in 2 ženski ekipi.

Pri moških je ekipno dosegla prvo mesto ekipa Elkroja, drugo mesto ekipa Upravnega organa SO Mozirje in tretje mesto ekipa Postaje milice Mozirje.

Pri ženskah je prvo mesto osvojila ekipa Upravnega organa SO Mozirje, drugo mesto pa ekipa Elkroja.

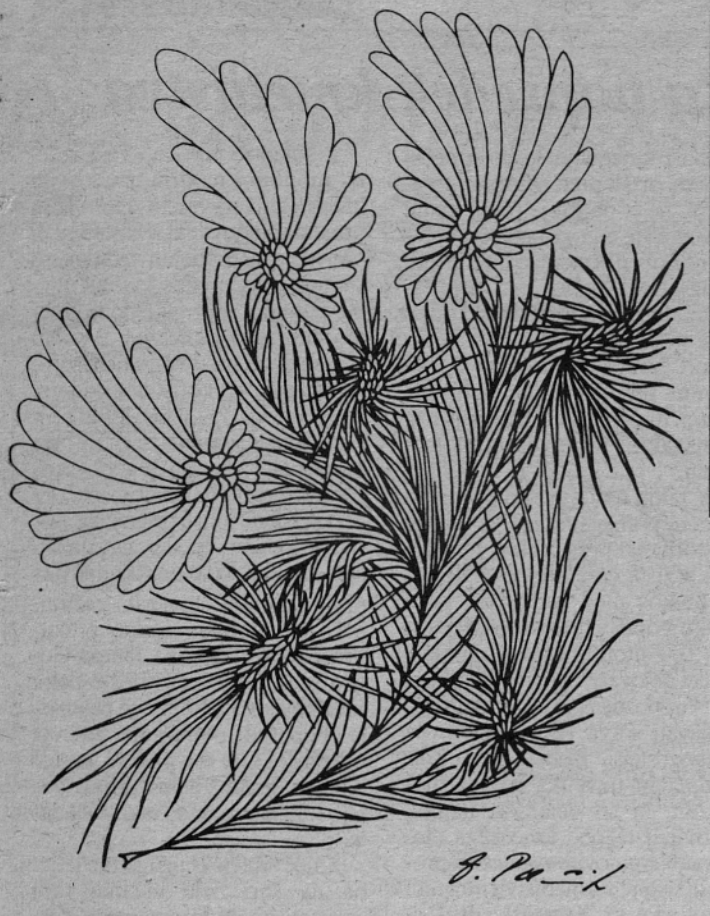
V posamezni uvrstitvi je prvo mesto osvojil Trogar Tomaž iz TOZD-a Stavbena, drugo mesto Miklavžič Stane iz Upravnega organa SO Mozirje in tretje mesto Golčnik Martin iz Iskre — Ferit Ljubnc. Pri ženskah pa je osvojila prvo mesto Ribič Jožefa iz Upravnega organa SO Mozirje, drugo mesto Potočnik Ida iz Elkroja in tretje mesto Potočnik Marija iz Upravnega organa SO Mozirje.

Vse ljubitelje strelskih veščin pozivamo, da še nadalje aktivno sodelujejo na tem področju in, da bi se še mnogokrat srečali v športnem duhu.

B. K. in M. Z.

Ali ste že pomislili, kje boste kupili novoletno jelko?

Novoletne jelke iz gojitvenega nasada bo prodajal MALI IVAN, Prihova 12.

Da bi svetila elektrika

Znano je, da so številne kmetije v ekdanjem srezu Gornji grad imele astne elektrarne, vendar pa so to bile ajvečkrat takšne na enosmerni tok, ar ni več veljalo za pogon raznih, vse ogostejših strojev. Zato je srez že leta 934 izdal navodila občanom v kateh navaja ukrepe, ki so potrebni za ridobitev »javne« elektrike.

Seveda so tudi tu bile želje različne, ekateri so videli možnost postavitve lektrarne v Nazarjah, ki naj bi oskr-ovala dolino s tokom, drugi pa so et v takšno rešitev dvomili in nave-ovali stike z vodstvom Kranjskih eželnih elektrarn. V srezu je obstojal d leta 1935 osrednji Odbor za elek-ifikacijo Gornje Savinjske doline, odil pa ga je ravnatelj Marijingrada ž. Lojze Žumer. Kajlahko domne-amo, da je tako prišlo tudi do zamis- , da naj bo skupna elektrarna v Na-arjah, kjer je lesni obrat že imel svojo lektrarno, vendar pa bi za potrebe oline morali zgraditi večjo, na Sa-inji. Podjetni inž. Žumer je verjetno idel v tem dober posel za Marijin-rad.

Iz dopisa sreza je razvidno, da so se ta 1938 resno potegovale za elek-iko občine Gornji grad, Bočna, jubno, Mozirje, Šmartno ob Paki (je daj spadalo v srez Gornji grad, op. . V.) in Nova Štifta. Prav tu so de-nsko prišli najdlje! Takratni župan an Vršnik, Slon si je na vse kripilje izadeval, da bi dobil tok preko Čr-ivca od Kranjskih deželnih elek-arn.

1. decembra 1938 je sklicalo ipanstvo občine Nova Štifta sesta-ek na katerem so sodelovali preds-vniki Kranjskih deželnih elektrarn.

Vabimo občane k ogledu izvirnih listin o elektrifikaciji Gornje Savinjske doline, ki so razstavljene v občinski matični knjižnici v Mozirju.

A. Videčnik

Kocbek kot pisec

Frana Kocbeka največkrat slavi-mo kot odločnega narodnega borca in začetnika slovenskega planinstva v dolini. Manj pa vemo o njemu kot piscu. Že res, da vsak poznavalec naše planinske književnosti ve, da je napi-sal vrsto del iz področja planinstva, da je veliko opisoval Kamniško-Savinjske Alpe, da je posvetil mnogo truda dokazovanju slovenske prvo-bitnosti naših planin. Le malokdo pa pozna njegovo drobno knjižico o slo-venskih rekih in pregovorih. In o njej nekaj več.

Letos mineva 100 let od kar je iz-pod peresa Frana Kocbeka izšla knjižica Pregovori, prilike in reki. Ti-skana je bila v tiskarni Klein in Kovač v Ljubljani, založil pa jo je An-ton Trstenjak. Na 95 straneh je zbral Fran Kocbek zelo zanimive reke in pregovore. Vsebinsko pa je delo raz-delil na poglavja: Pregovori prilike in reki, Vremenska prerokovanja v obli-ki pregovorov in Seznam virov.

V uvodu je poudarjeno, da gre za prvo zbirko slovenskih pregovorov, prilik in rekov. Kocbek omenja, da ga je k delu spodbudil članek prof. v. Urbasa v Novicah (1869) v katerem ta sloviti jezikoslovec trdi, da so pre-govori zaklad človeške modrosti.

Dalje piše v uvodu, da vsak omikan narod prenaša iz roda v rod na tisoče rekov. Bogastvo takega narodovega izročila je neizmerno in za Salomona trdijo, da je znal okoli 3000 rekov na pamet! Herder je zapisal, da so pre-govori ogledalo narodovega mišljen-ja, odkrivajo značaj ljudstva, bolj kot dolga opisovanja (Johann Herder, weimarski filozof, književnik in na-rodopisec iz druge polovice 18. stolet-ja, op. A. V.).

Fran Kocbek poziva slovenske ra-zumnike k delu! Meni, da je med ljudstvom še mnogo neodkritega bo-gastva ustnega izročila.

Vsekakor je Fran Kocbek opravil s svojim zapisom rekov in pregovorov veliko dela, zaoral je ledino ljudskega modrovanja in izročila. Prav zaradi tega je bilo potrebno opozorilo ob stoletnici izida Kocbekove knjižice in pa tudi zato, da bi mlajši ljudje sledili skrbi za našo kulturno dediščino.

Treba je še povedati, da je za živl-jenja Kocbek nenehno dopolnjeval svoje zapise, žal pa dopolnjena zbir-ka rekov in pregovorov nikoli ni izšla.

Naj na koncu navedem nekaj nje-govih rekov in pregovorov iz opisane knjižice.

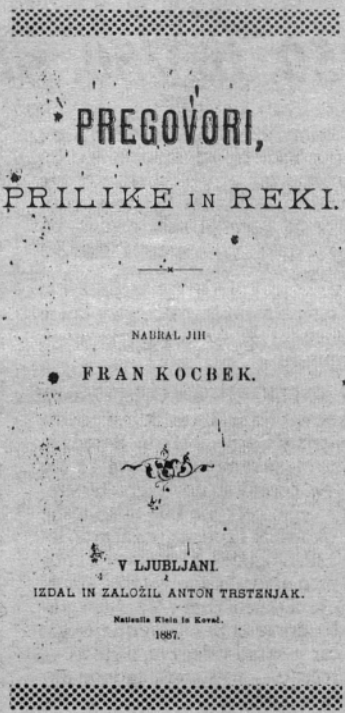
Lahko je s tujim polenom orehe klatiti. Lakota je najboljša kuharica. — Lep konj se lahko uroči, lepa žena iz ojníc skoči. — Lisica iz pasti ušla, v past ponovno ne bo šla. — Ljubim tebe, toda ne kot sebe. — Ljudstvo se po svoji mladini vedno ponavlja. — Lažnjivec ne sme biti pozabljivec. — Lenost je vsega hudega mati. — Kdor po malem pije, veliko popije. —

A. Videčnik

Kdor nima pameti, ima noge. — Kdor noče spoznati brata za brata, moral bo tujca spoznati za gospodar-ja. — Kdor sam sebe povišuje, praz-no glavo oznanjuje. — Da ga zemlja k sebi ne vleče, še krila bi mu zrasla. — Človeka s človekom lovimo, ptiča s ptičem. — Česar ljudstvo ne graja, nikogar vest ne peče. (Vsebina je vze-ta iz poglavja Pregovori, prilike in reki).

V poglavju Vremenska preroko-vanja pa lahko med drugim prebere-mo: Če svetih treh kraljev dan jasen bo, za dolgo zimo varuj seno. — Kako okoli Vincenca bilo, tako čez leto ostalo bo. — Če prosinca grmi, slabo vreme sledi. — Ako svečnica zelena, bo cvetna nedelja snežena. —

Če konec svečana sever brije, dobre nam letine up zasije. — Ako sušca grmi, dobra letina prihiti. — Ima v pustu sonce že moč, mrzla bode ve-lika noč. — Če se ob Jurjevem (24. april) krokar lahko v žitu skrije, mla-tič jeseni mnogo cepcev razbije. — Sveti Jurij zakuri in odpre nam duri. — Sveti Urban jasen, jesen kasen. — Binkoštno blato, leto bogato. — Če trs pred sv. Vidom ocvete, dobrega vina se nadejati smete. — Drugi dan malega srpnja lepo, tudi še štirideset dni bo tako. — Pred sv. Jakobom tri dni lepo, rž prav redno dozorela bo. — Kakor zadnji srpanj vremení, tako cela jesen se drži. — Prej ko listje z drevja odletelo, boljšemu letu se bode vse nadejati smelo. — Počasen listja pad, dosti gosenic za pomlad. — Če vidiš rimsko cesto sveto noč čisteje si-jati, dobremu letu se prihodnjíc smeš

nadejati. — Ako grudna bliska in grmi, drugo leto vetrov dosti buči. — Ako je jasno svetlo telo, letina bo do-bra, vino sladko.

Že iz navedenih nekaj rekov in pregovorov se dejansko zrcali bo-gastvo narodnega izročila, zato tudi zasluži vso pozornost.

Kmetija Briceľ nad Mozirjem se ponaša z »novim« kozolcem. Ta »novi« kozolec pa je star že sto let. Še pred kratkim je stal na Rečici, nato so ga povsem razstavili in prenesli na mesto kjer stoji danes.

Veterinarsko dežurstvo

14. 12. do 20. 12. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-179
21. 12. do 27. 12. Šturm Bojana, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-017, 857-722
28. 12. do 3. 1. Lešnik Marjan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-219
4. 1. do 10. 1. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
11. 1. do 17. 1. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-179
18. 1. do 24. 1. Šturm Bojana, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-017, 857-722

Dežurna služba Elektro Celje

Nadzorništvo Nazarje za mesec januar 1988

Od 28. 12. do 3. 1. 1988 Jeraj Franc, Prihova tel. 831-910
Od 4. 1. do 10. 1. Tratnik Franc, Pusto polje tel. 831-263
Od 11. 1. do 17. 1. Marolt Marko, Mozirje tel. 831-877
Od 18. 1. do 24. 1. Nadvežnik Srečo, Nizka tel. 831-706
Od 25. 1. do 31. 1. Lever Peter, Paška vas tel. 884-150
V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje tel. 25-841, kjer dobite potrebne informacije.

KINO Dom Mozirje v januarju 1988

1. Moja lepa voznica — ameriški film — komedija
Glavne vloge: Deborah Foreman, Sam Jones, Sean Mc Clory
2. 3. Youngblood — Jezni fant — ameriški film — akcijski
Glavne vloge: Rob Lowe, Cynthia Gibb
5. Bledi jezdec — ameriški film — western
Glavne vloge: Clint Eastwood, Carrie Snodgrass
7. Ples na vodi — jugoslovanski film — drama
Glavne vloge: Gala Videnović, Relja Bašić
9. 10. Tekma Cannonball — 2. del — ameriški film — komedija
Glavne vloge: Burt Reynolds, Dean Martin, Frank Sinatra
12. Pokvarjeni policaji — francoski film — akcijski
Glavne vloge: Philippe Noiret, Thierry Lhermite
14. Absolutni začetniki (Absolute Beginners) — angleški film — glasbeni
Glavne vloge: Eddie O'Connell, Patsy Kensit, David Bowie
16. 17. Octopussy — ameriški film — pustolovski
Glavne vloge: Roger Moore, Maud Adams
19. Električne sanje (Electric Dreams) — ameriški film — glasbeni
Glavne vloge: Lenny Von Dohlen, Virginia Madsen
21. Nedotakljivi — francoski film — grozljivka
Glavne vloge: Alain Delon, Jacques Perrin, Fiona Gelin
23. 24. Ostra Paprika — ameriški film — komedija
Glavne vloge: Charles Schillaci, Allan J. Kayser
26. Smrt v očeh — ameriški film — grozljivka
Glavne vloge: Keith Carradine, Richard Widmark
28. Prvovrstni plesalci — ameriški film — glasbeni
Glavne vloge: Michael Douglas, Alyson Reed, Terence Mann
30. 31. Moja Afrika — ameriški film — ljubezenska drama
Glavne vloge: Robert Redford, Merly Streep

KINO »Jelka« Nazarje v januarju

2 — 3 OSTOPUSSY, ameriški film — pustolovski
6 TEMNA SENCA, japonski film — karate
9 — 10 POBESNELI MAKŠ — MEDMAKS III., avstralski film — akcijski
13 LETEČI SEKS, italijanski film — erotski
16 — 17 VSEMIRSKI VAMPIRJI? angleški film — fantastičen
20 ŠESTA ŽRTVA, ameriški film — triler
24 — 24 AS AŠOVA, francoski film — akcijski
27 TRIJE MUŠKETIRJI IN KOLJEVKA, francoski film — komedija
30 — 31 MESO IN KRI, ameriški film — spektakel

KINO Gornji grad v januarju

9., 10. 1. 88 RAZKROPITE SE, KAJ ZIJATE — francoska komedija
16. 17. 1. 88 KJE SE BOMO LJUBILI — zahodnonemška komedija
23., 24. 1. 88 SEKS NA MOTORJU — nizozemska akcijska ljubezenska drama
30., 31. 1. 88 SKRIVNOSTNA MOČ — angleška grozljivka

Matična kronika za november 1987

POROKE: Bezjak Vili, star 24 let iz Mozirja št. 274 in Vrhovnik Romana, stara 24 let iz Lok pri Mozirju št. 36, 2. Jurjevč Matjaž, star 24 let iz Juvanja 29 in Novak Bernarda, stara 19 let iz Rečice ob Savinji 42, 3. Jerič Anton, star 25 let iz Brezja 45 in Simonič Marija, stara 21 let iz Radegunde 19/b, 4. Ocvirk Andrej, star 24 let iz Mozirja št. 283 in Pahovnik Marta, stara 24 let iz Gornjega grada št. 102, 5. Naraločnik Bojan, star 27 let iz Ljubnega ob Savinji 206 in Urank Simona, stara 26 iz Ljubnega ob Savinji 206, 6. Papež Viktor, star 34 let iz Saleka in Urbanc Marta, stara 20 let iz Lok pri Mozirju 38, 7. Colnarič Jožef, star 24 let iz Varpolja 55 in Vidaković Nada, stara 21 let iz Varpolja 55, 8. Remic Milan, star 34 let iz Lok pri Mozirju 10 in Čulak Vida, stara 23 let iz Trnovca 6, 9. Žlebnik Igor, star 23 let iz Rovta pod Menino 1 in Finkšt Antonija, stara 21 let iz Trnovca 7, 10. Goltnik Roman, star 24 let iz Šmihela nad Mozirjem 24 in Ugovšek Štefka, stara 26 let iz Florjana pri G. gradu 26, 11. Cajner Ivan, star 29 let iz Homec Brda 16 in Burja Milena, stara 26 let iz Tera 69.

SMRTI: 1. Papež Amalija, stara 74 let iz Potoka 2, 2. Lomšek Emilijan, star 45 let iz Spodnjih Kraš 10, 3. Rakun Anton, star 40 let iz Nazarji 185, 4. Volovšek Neža, stara 77 let iz Rovta pod Menino 25, 5. Praznik Amalija, stara 71 let iz Dobletine 20, 6. Petek Marija, stara 75 let iz Podvolovljeka 14, 7. Jerovčnik Kristelj, star 76 let iz Konjskega vrha 29, 8. Krebs Albin, star 58 let iz Luč 109, 9. Dešman Janez, star 88 let iz Robanovega kota 39, 10. Zidarn Alojz, star 55 let iz Prihove 20, 11. Kropovšek Bogomil, star 39 let iz Meliša 15, 12. Pazar Franc, star 81 let iz Sentjanža 37, 13. Hribčnik Jožef, star 78 let iz Sp. Rečice 38, 14. Kolar Francišek, star 76 let iz Homec Brda 10, 15. Božič Antonija, stara 75 let iz Bočne 14, 16. Atelšek Jožef, star 71 let iz Savine 71, 17. Rebersak Franc, star 80 let iz Ljubije 41, 18. Herček Hubert, star 45 let iz Mozirja 190, 19. Golčnik Mihael, star 46 let iz Mozirja 251 20. Vodovnik Anton, star 83 let iz Dobrovlja 14, 21. Preložnik Janez, star 83 let iz Brezja 4, 22. Skornšek Ana, stara 88 let iz Lok pri Mozirju 54

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZDL občine Mozirje — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Rajko Pintar — Tajnica urednika Mija Pavlin — Fotograf-ska priprava Ciril Sem — Uredništvo in uprava: OK SZDL Mo-zirje, telefon (063) 831-850 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka: 52810-637-55424 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko spre-jemamo do 10. v mesecu — Stavek, filmi in prelom DIC, toz Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljub-ljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Peter Weiss

Rebro (in ključnica) iz Gornjega Grada

Leta 1818 je Jernej Kopitar 780—1844) v dunajskem čas-o-su Wiener allgemeine Litera-zeitung (Dunajski splošni lite-rni časopis) objavil kratki nem-i zapis z naslovom Rebro v ornjem Gradu na Štajerskem. akole gre:

»V cerkvi v Gornjem Gradu (v ljskem okrožju na Štajerskem) si velikansko rebro, kakršnega ma nobena doslej znana kopen-a žival. Poročevalec ne ve, ali je lo izkoptano v okolici in kdaj uj bi se to zgodilo (v tem prime-bi bi'o tudi geološki doku-ent). Ljudska pripovedka ga ipisuje ajdovski deklici in pos-vlja, če se poročevalec prav-ominja, vesoljni potop v čas, ko bo ta kost, od katere vsako leto ne kapljica, popolnoma izkapl-la. Ko bi vendar kdo — po Büs-ingovem zgledu — zbiral avs-ijske (nemške in slovenske) idske pripovedke in pesmi!«

(Johann Gustav Büsching 783—1829) je bil raziskovalec

stare nemške književnosti, Kopi-tar pa ga omenja z mislijo na Zbi-rko nemških ljudskih pesmi, ki je izšla nekaj let pred nastankom Kopitarjevega zapisa.)

Kopitarja je o tej kosti gotovo obvestil Janez Anton Zupančič (ali Suppantšitsch) (1785—1833), celjski gimnazijski pro-fesor, ki je o najdenih kosteh pisal v kratki opombi v svojem potopisu Izlet iz Celja v Solčavo (meni je na voljo le zadnja izdaja tega ne-mškega spisa iz leta 1826). Opom-ba se glasi:

»Ko so kopali temelje za (...) cerkev v Gornjem Gradu, so našli v zemlji tisti dve velikanski kosti (rebro in ključnico), ki sem ju poslal v Joanej v Gradec. Ne vem, kateri živali bi lahko pri-padali ti dve kosti.«

(Upoštovati je treba, da je Zu-pančič popotoval po naši dolini septembra 1815.)

Kopitarjevo sporočilo ne ve za ključnico, opozarja pa nas na ljudsko slovnstvo, ki da ga je treba pridno zbirati, za kar bi potrebo-vali zbiralca Büschingovega ko-ya. (V cerkvi v Črngrubu pri Škofji Loki imajo obesoeno po-dobno rebro in tudi pripovedka o ajdovski deklici se ne razlikuje ve-liko od te, ki nam jo je ohranil Kopitar.)

Zupančič pa nam v sporočilcu pove, da je obe kosti poslal v mu-zej v Gradcu, ki ga je ustanovil nadvojvoda Janez (Avstrijski, 1782—1859), brat takratnega avstrijskega cesarja Franca I. (Po nadvojvodovem polatinjenem imenu so muzej začeli imenovati Joanej.)

Nadvojvoda Janez je bil razi-skovalec in zbiralec, zavzet za na-predek in dojemljiv za nove ideje, zagret za preteklost in za vse po-jave ljudske kulture, bil pa je tudi ljubitelj gorske narave. Z Joane-jem, ki je začel delovati leta 1811 je dal deželi znanstveno in kul-